

[Formanden]

Forslag til lov om ændring af lov om real-kreditinstitutter. (Energibesparende foranstaltninger i udlejningsejendomme). (Lovforslag nr. L 224).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Barsøe-Carnfeldt:

Formanden:

Den pågældende har søgt om orlov fra og med den 2. juni 1982 i henhold til forretningsordenens § 42, stk. 3, litra a, jfr. stk. 4, på grund af sygdom.

Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at der meddeles den pågældende orlov som ansøgt, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

Forhandling

Tastesen (S):

Folketinget har nu vedtaget at meddele orlov til et medlem og at indkalde stedfortræderen.

Som ordfører for udvalget til valgs prøvelse skal jeg herefter tillade mig at gøre indstilling om, at stedfortræderen godkendes som midlertidigt medlem af folketinget.

Hr. *Barsøe-Carnfeldt* er valgt i Nordjyllands amtskreds, og i anledning af hans orlov indkaldes 1. stedfortræder for fremskridtspartiet i denne amtskreds, læge *Finnur Erlendsson*.

Udvalget til valgs prøvelse har i et møde den 1. juni 1982 behandlet disse sager, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende:

Indstilling

Læge *Finnur Erlendsson* godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 2. juni 1982.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 142 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Anden behandling af:

Forslag til lov om jobskabelse.

(Lovforslag nr. L 172. Fremsat 31/3 82. Første behandling 15/4 82. Betænkning 28/5 82).

Der var stillet 28 ændringsforslag i betænkning.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Kaj Poulsen (S):

Som jeg sagde ved førstebehandlingen, er det socialdemokratiets håb, at dette jobskabelsesforslag vil kunne medvirke til, at der oprettes varige arbejdspladser også i private virksomheder. Vi håber, at vi, når vi har været igennem andenbehandlingen, har et forslag, som der vil kunne opereres med ude omkring på virksomhederne.

Vi må tage afstand fra det af det radikale venstre stillede forslag om, at man skal indføre en øvre grænse på 25 år for de personer, der skal kunne deltage i jobskabelsesprojekter. Vi finder, at det hovedformål, som jobskabelsesloven har, nemlig at der skal kunne oprettes normale arbejdspladser, vil blive slået i stykker, fordi ingen normale arbejdspladser kun har beskæftigede under 25 år.

Vi kan ikke tilslutte os et sådant forslag, og jeg vil gerne her spørge arbejdsministeren, hvordan regeringen har tænkt sig at håndtere administrationen af et sådant forslag, såfremt det skulle blive vedtaget.

Jeg må sige til det radikale venstre, som i betænkningen går ind og diskuterer den mere generelle økonomiske politik og strategi,

[Kaj Poulsen]

at dette forslag drejer sig om at skaffe arbejdspladser, og i de prioriteringer, regeringen og socialdemokratiet har lagt op i martspakken, har vi prioriteret indsatsen for de unge mennesker således, at vi først og fremmest skal tilbyde unge mennesker uddannelse, og i det omfang de ikke ønsker at deltage i en uddannelse, skal vi have stillet arbejdspladser til rådighed for dem. Det er baggrunden for jobskabelsesforslaget, at vi skal oprette arbejdspladser, hvori også unge kan deltage.

Vi kan naturligvis ikke være uenige i, at der kunne være brug for en langsigtet strategi også nu. Men vi må advare imod det, det radikale venstre skriver i betækningsforslaget om, at det er nu, vi skal tale om indkomspolitik osv. Vi tror – og vi synes også, at det sidste års tid har bevist det – at arbejdsmarkedets parter klarer problemerne godt selv, og at man ved gentagne gange i tide og utide at tale om disse indgreb på arbejdsmarkedet kun er medvirkende til at irritere. Det radikale venstre må jo også have nogle erfaringer fra sidste gang, det radikale venstre var i regeringen, hvor man også i tide og utide talte om indkomspolitik, og hvor det kun irriterede organisationerne, hvilket bevirkede, at man ikke kunne gennemføre nogen langsigtet økonomisk strategi. Derfor må vi tilbagevise det afsnit i det radikale betækningsbidrag.

Vi håber altså, at vi kommer igennem med jobskabelsesforslaget uden for mange begrænsninger i arbejdsstyrkens sammensætning, idet vi tror, det vil være til skade for loven og den måde, vi håber loven skal virke på. Vi håber, at denne lov kan administreres fornuftigt, således at vi til gavn for også de unge arbejdsledige kan få skaffet flest mulige arbejdspladser.

Grethe Fenger Møller (KF):

Da regeringen i sin tid fremlagde sin såkaldte martspakke, sagde vi fra konservativ side, at vi havde sympati for den del af martspakken, der vedrørte forslag til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløshed og uddannelse af unge. Derimod meldte vi klart fra over for regeringens forslag om jobskabelse, fordi vi følte, at dette forslag på det tidspunkt, det blev fremsat, var en fuser af rang. Vi følte, at det var et forslag, der var blevet fremsat, for-

di regeringen ikke kunne komme længere med jobtilbudsordningen. Det havde ikke virket, at man havde fremrykket det tidspunkt, hvor der skulle gives jobtilbud, og derfor skulle man til at finde på noget nyt.

Vi ved alle sammen godt, at bekæmpelsen eller afskaffelsen af arbejdsløsheden er vanskelig – uhyre vanskelig – og jeg tror heller ikke, at nogen som helst regering, uanset hvilken politisk sammensætning den har, vil kunne klare problemerne fra den ene dag til den anden. Men jobskabelsesforslaget er endnu et af de mange eksempler, vi efterhånden har set fra regeringen på det, vi kalder for kostbare lappeløsninger.

Forslaget var en fuser, fordi det lagde op til, at der i det danske samfund, både inden for det private erhvervsliv og i kommunerne, kunstigt kunne skaffes en række arbejdspladser med statstilskud. Men samtidig er det jo sådan, at der skal betales en regning for skabelsen af disse arbejdspladser, og man siger så, at beregningerne viser, at den regning, regeringen kommer med senere på dagen, altså også koster 20.000 arbejdspladser, og hvor er vi så henne?

Kan man bekæmpe arbejdsløsheden, som regeringen vil, ved en selektiv tilskudsordning? Det kan man ikke. Men jeg mener også, at jobskabelsesordningen er farlig på en anden måde, fordi dette lovforslag hjemler mulighed for en kommunal produktion og en kommunal afsætning, som vi fra konservativ side under førstebehandlingen tog skarpt afstand fra, og de møder, vi har haft i udvalget til drøftelse af dette lovforslag, og de besøg, vi har foretaget rundt omkring i landet, har ikke ændret på vores opfattelse.

Vi løser ikke arbejdsløshedsproblemet på denne måde; det, man vil, er noget ideologisk, et skridt i retning af en total ændring: at det ikke bare er det private erhvervsliv, der skal producere, men at det offentlige, kommuner og andre, nu også skal gå ind i dette, og hvor ender vi så henne på lang sigt?

Der er nogen, der så sent som i dagens aviser har sagt, at jobskabelsesforslaget måske i virkeligheden burde hedde jobtyveriforslaget, fordi det betyder, at man kan komme til at stjæle job og der kommer konkurrenceforvriddning både inden for den offentlige og inden for den private sektor. Her kan jeg være enig med det betækningsbidrag, som

[Grethe Fenger Møller]

det radikale venstre på dette område har udarbejdet, hvor man peger på, at der her består en risiko for konkurrenceforvridning, flytning af arbejde fra privat til offentlig sektor og mulighed for administrative vanskeligheder.

Vi har fra konservativ side meget nøje overvejet, hvad vi egentlig skulle gøre ved dette lovforslag. Skulle vi sige, at dette her er noget møg, som vi fra konservativ side ikke kan acceptere, at vi overhovedet ikke kan gå ind på de præmisser, der ligger til grund for lovforslaget, eller skulle vi forsøge at stille nogle ændringsforslag, der efter vores opfattelse på væsentlige områder kunne forbedre lovforslaget?

Vi har valgt den sidste løsning. Vi har valgt at stille et ændringsforslag, som siger, at forudsætningen for en jobskabelsesordning er, at det er private virksomheder, der udfører arbejdet, at det er kommunerne, der udliciterer til private virksomheder de forskellige opgaver, som kommunerne måtte finde ud af at de har mulighed for at påtage sig. Dette mener vi vil være en afgørende forbedring af forslaget.

En anden ting, som vi finder er meget væsentlig, er, at regeringen i alle de år, jeg i folketinget har været med til at diskutere arbejdsløshed, har kørt en politik, som siger: nu skal vi klare alle problemerne på én gang. Men det kan vi jo ikke; vi kan ikke løse arbejdsløshedsproblemet fra den ene dag eller fra den ene måned, ikke engang fra det ene år til det andet, og derfor har vi fra konservativ side, hver gang vi har diskuteret arbejdsløshed, sagt, at det, vi gerne vil være med til – og det må også gerne være kostbart – er en målrettet indsats til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Vi mener, der er en bred folkelig opbakning for dette, vi mener, at arbejdsmarkedets parter allerede har vist deres positive vilje til at finde positive forslag til løsning af dette problem, og vi mener også, at der i folketinget – det synes jeg egentlig også førstebehandlingen af lovforslaget gav udtryk for – er et ønske om at gøre noget for de unge.

Jeg har sympati for den 30-, 40- eller 50-årige mand eller kvinde, der er arbejdsløs. Jeg tror bare ikke, at det politisk eller økonomisk er muligt at få alle i arbejde på én gang, og derfor har vi sammen med det radikale venstre stillet et ændringsforslag, der går

ud på, at jobskabelsesordningen skal begrænses, således at den kun omfatter den personkreds, som vi kalder for de ungdomsledige.

Når vi har gjort dette, er det både, fordi vi finder, at ungdomsarbejdsløsheden er et stort problem for den enkelte – vi kan ikke være bekendt at skabe en generation af tabere her i 1980'erne – og fordi alle mulige undersøgelser har vist, at ungdomsarbejdsløsheden statistisk set er større på landsbasis end arbejdsløsheden blandt andre grupper.

Jeg kan også tilslutte mig de bemærkninger, der er kommet i betænkningen om – og det gælder både dette og andre lovforslag – at det i forbindelse med løsningen af disse problemer er meget vigtigt at se på, at kvinderne kommer med i arbejdet. Vi ved, at der er en meget høj kvindearbejdsløshed, og vi ved også, at der er en skjult diskrimination, som dukker op i krisetider. Derfor er det vores opgave at medvirke til, at kvinderne får andel i uddannelsespladser og arbejdspladser i forhold til deres antal af arbejdsløse.

Vi mener, at de ændringsforslag, som vi her har stillet, vil forbedre det forslag, der er fremsat af regeringen, men jeg kan sige, at det konservative folkeparti ikke kan støtte den del af det radikale forslag, som siger, at den øvre aldersgrænse i visse tilfælde kan fraviges.

Ellemann-Jensen (V):

Jobskabelse – det er jo falsk varebetegnelse. Det mente vi ved lovforslagets første behandling, og både udvalgsbehandlingen og den offentlige debat siden da har styrket vores opfattelse.

Venstre går ubetinget imod den form for jobtilskud, som forvrider vores produktionsliv, som ødelægger arbejdspladser i private virksomheder ved at skabe kunstige og ikke-konkurrencedygtige job i den offentlige sektor.

Derfor stiller vi ikke ændringsforslag til arbejdsministerens lovforslag; vi er nemlig heller ikke tilhængere af en ordning, der udelukkende giver sådanne jobtilskud til private virksomheder, for det er jo også galt, hvis kunstigt skabte job i den ene private virksomhed skal udkonkurrere arbejdspladser i en anden privat virksomhed.

Venstre kan imidlertid stemme for de ændringsforslag, som er stillet af de konservati-

[Ellemann-Jensen]

ve og fremskridtspartiet, og som begrænser jobskabelsesordningen, som den kaldes, til kun at virke i den private sektor. Vi er som nævnt heller ikke tilhængere af den form for jobskabelse, men vi finder dog, at ændringsforslagene begrænser skadevirkningerne i ministerens forslag derved, at man undtager egentlig kommunal produktionsvirksomhed.

Venstre kan også stemme for det radikale venstres forslag om at begrænse jobskabelsesordningen, så den alene gælder for unge under 25 år. Vi finder, at dette er en væsentlig begrænsning af arbejdsministerens oprindelige forslag.

De radikale foreslår også en undtagelse fra denne aldersmæssige begrænsning, idet man peger på, at der jo kan være situationer, hvor arbejdets karakter tilsiger deltagelse af personer på over de 25 år.

Vi har forstået på debatten, som den er forløbet hidtil, at de radikale betragter denne situation som en klar undtagelse fra hovedreglen om, at jobskabelsesordningen kun må gælde unge under 25 år. Vi har med tilfredshed noteret os hr. Niels Helveg Petersens udtalelse til Jyllands-Posten i dag om, at der her skal tages stilling fra sag til sag af de lokale arbejdsmarkedsnævn, hvis der skal gives dispensation.

Der kan således ikke, sådan som det radikale ændringsforslag er formuleret, blive tale om en mere generel dispensation – det må bedømmes fra sag til sag – og der kan alene blive tale om helt enkeltstående situationer, hvor f.eks., som det har været nævnt i debatten, ansættelse af en arbejdsleder kan gøre det nødvendigt med en dispensation.

Så har fremskridtspartiet foreslået regler for aflønning af de unge under en jobskabelsesordning, regler, som skal sikre imod senere forvridninger i lønstrukturen herhjemme. Det er et rimeligt forslag, som vi også kan støtte, for vi har jo set senest ved de statistiske analyser, som vismændene har lagt frem i deres forårsrapport, at det skaber reelle problemer for beskæftigelsen af unge, hvis de skal have samme startløn, som mere erfarne medarbejdere på arbejdsmarkedet modtager. Det er derfor i de unges egen interesse, at vi sikrer dem en slags indslusningsløn på arbejdsmarkedet for overhovedet at få dem i beskæftigelse. Det er blevet kaldt for løntrykkeri, men det er en urimelig betegnelse, for i virkeligheden er dette den sikreste form for

jobskabelse for unge, som vi kan tilbyde de unge.

Selve lovforslaget vil venstre som sagt stemme imod, uanset hvilke ændringer det måtte gennemgå under andenbehandlingen i dag. Vi vil ikke være med til at ødelægge de produktionsvirksomheder, som skal sikre os fremtidens arbejde og fremtidens velstand og velfærd. Vi vil ikke være med til at omdanne produktion i Danmark til noget kunstigt, der bliver bragt ud af forbindelse med den konkurrence, som dansk erhvervsliv nødvendigvis må leve med, hvis Danmark skal bevare sin plads som et velstående land med et frit erhvervsvalg.

Regeringens forslag er et usagligt forsøg på at dække over den kendsgerning, at de seneste års socialdemokratiske regeringer har ødelagt titusinder af job i den private sektor igennem deres økonomiske politik.

Da vi havde jobskabelsen til første behandling, vidste vi endnu intet om finansieringen bortset fra vage rygter. Nu ved vi, at man vil betale ordningen med en byge af skatter og afgifter, som vil forstærke skadevirkningerne ved jobskabelsesordningen, fordi det yderligere vil dræne det private arbejdsliv for job.

Det er denne onde cirkel, vi må til livs, denne onde cirkel, hvor nye skatter skaber ny arbejdsløshed i den private sektor, hvor denne arbejdsløshed lokker nye kunstige beskæftigelsesordninger frem, som igen skal betales med nye skatter, og svikmøllen kører. Det løser jo ingen problemer, det skaber kun nye problemer, og jo længere regeringer får lov til at køre denne onde cirkel, jo vanskeligere bliver det at få den brudt.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal udelukkende tage stilling til ændringsforslagene. Da de konservatives og fremskridtspartiets ændringsforslag alle går ud på at forhindre kommunal produktion så langt som overhovedet muligt, stemmer vi imod disse forslag, idet vi ønsker, at der skal være muligheder for en kommunal produktion.

De tekniske ændringsforslag, arbejdsministeren stiller, og datoændringen for igangsættelsen kan vi støtte.

De radikales ændringsforslag, der går ud på, at ordningen kun skal handle om de unge fra 18 til 25 år, tager vi på det skarpeste

[Lilli Gyldenkilde]

afstand fra, og vi stemmer imod dette ændringsforslag.

SF ønsker naturligvis også så meget arbejde og uddannelse til de unge som overhovedet muligt – ingen skal være i tvivl om det – det er faktisk en af de hovedopgaver, vi har sat os, at være med til at skabe beskæftigelse, men det gøres ikke ved at lave specielle arbejdspladser for de unge. Disse arbejdspladser vil blive opfattet som beskæftigelsesterapi af de unge, og hele meningen med dette forslag, nemlig at skabe varige, gode arbejdspladser, og vel at mærke nye arbejdspladser, bliver besværliggjort.

Den konsulentordning, som jeg formoder bliver noget af det første, der vil blive bedt om f.eks. fra erhvervsorganisationer, fagforeninger, beboerforeninger, og hvad ved jeg, er der nu lagt gift for. Det skal man være klar over.

Hvad er så det for konsulentordninger, jeg taler om? Ja, det er jo det, der faktisk er hovedsagen i dette forslag, nemlig at forudsætningen for, at man skal kunne igangsætte trafiksanering, byfornyelse, rensning af vandløb, solfangerproduktion og alle disse ting, der er opremset som ting, der kan sættes i gang efter denne lov, er, at der er veluddannede folk, som har begreb om, hvordan man tager fat på disse ting og får dem lavet. Jeg skal ikke påstå, at der ikke kan være nogle 25-årige, som er dygtige nok – også nogle under denne alder – til at kunne være med til dette her, men jeg ved da noget om, hvornår folk er uddannede. F.eks. er en byplanlægger vel over 25 år, før han er færdiguddannet, og hvordan man overhovedet vil lave trafiksanering, byfornyelse og sådanne ting uden en byplanlægger, begriber jeg altså ikke.

Vi synes naturligvis, at det er ud over alle grænser tåbeligt, det, man laver her. Vi kan se i bemærkningerne, at meningen med det er at imødekomme, så langt man overhovedet kan, de borgerliges ønsker om, at denne lovgivning bliver så dårlig som overhovedet muligt, fordi man er hunderød for, at der kan komme en kommunal produktion, som kan konkurrere med det private erhvervsliv. Her kan jeg se forskellen på venstres ordfører, hr. Ellemann-Jensen, som jo netop her har udtrykt sig meget klart – dér er ingen slinger i valsen, dér ved man, hvor man står – og de radikale, hvor der til gengæld er me-

gen slinger i valsen med hensyn til, hvad de efterhånden står for. Jeg kan forstå, at de gerne vil være med til at socialisere dem, der er under 25, men ikke dem, der er over. Det er galimatias.

Jeg må sige fra over for de radikales ændringsforslag med hensyn til at forhøje støtten til 80 pct. Derimod vil vi stemme for ændringsforslag nr. 13, som er en opblødning. Det stemmer vi for ud fra den betragtning, at det dog er bedre end ingenting, men vi må selvfølgelig have det op i udvalget mellem anden og tredje behandling for at få en uddybning af, hvorledes dette ændringsforslag skal administreres, og det vil vi bede om.

Jeg skal anbefale socialistisk folkepartis ændringsforslag om at afskaffe den hjemmel, der bliver i loven til at lave det, der folkeligt er blevet døbt løntrykkercirkulæret. Vi har, siden den bekendtgørelse trådte i kraft i sin tid, været konstant imod det. Vi har arbejdet imod det altid og vil fremover arbejde imod det. Vi agter at fortsætte med den modarbejdelse, og som bekendt er vi på dette punkt enige med SiD, som har kørt det så langt, at de har forsøgt at få det afskaffet via en arbejdsretssag, som vi selvfølgelig beklager at de ikke fik noget ud af, men som vi egentlig godt vidste at de ikke kunne få noget ud af.

Det er en borgerlig filosofi, der ligger bag tankerne om en ungdomsløn. Det er en filosofi, som bygger på, at bare lønnen er lille nok, skal det nok vise sig, at der er arbejde. Det er i bund og grund forkert, medmindre lønnen kommer så langt ned, at ingen kan leve af den. Jeg må pege på, at det er de unge, der har de store etableringsudgifter, at det er de unge, der får børn, og varerne koster faktisk det samme for de unge, som de koster for alle andre. Derfor er det urimeligt at indføre en speciel ungdomsløn.

Dertil kommer, at det faktisk er et lille stykke indkomspolitik, som SF vender sig imod; det ved alle. Dette folketing skal ikke fastsætte lønninger for nogen, heller ikke for unge eller rødhårede eller dem, der er for tykke, eller dem, der er for tynde. Ingen skal være i tvivl om, at SF fortsat agter at modarbejde løntrykkercirkulæret, og jeg skal derfor anbefale, ikke mindst socialdemokraterne at de stemmer for vores ændringsforslag.

SF stiller endvidere ændringsforslag, hvorefter kommuner og amter ikke skal have prøvet for arbejdsmarkedsnævnet de ting, som

[Lilli Gyldenkilde]

de selv sætter i værk, hvad enten det er med eller uden statstilskud. Jeg skal anbefale vores ændringsforslag og bede om udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling.

Endelig skal jeg ikke undlade at sige til de radikale, at det kunne være morsomt for dem, som er lidt historisk interesserede, at iagttage, hvordan de radikales kurs har været her i folketinget fra 1980 til 1982. Da dette jobskabelsesforslag blev forelagt folketinget for godt et år siden, var hovedargumentationen fra de radikale, at man ikke ville have med det at gøre, hvis det skulle administreres af arbejdsmarkedsnævnene, fordi det var et bureaukratisk værk, hvor kun organisationerne sad og bestemte hen over hovedet på folk. Og hvad ser vi så nu? Vi ser de radikale lave ændringsforslag, som betyder, at bureaukratiet vokser, at magten er lagt endnu mere over til arbejdsmarkedsnævnene, altså i stik modstrid med, hvad de radikale tidligere har sagt. Det er ikke overraskende for mig, men det kan jo være, det er overraskende for andre.

Lawaetz (FP):

Jeg har før sagt, men jeg vil gerne gentage det, at jobskabelse er et elendigt ord, et nyt ord opfundet som en sidste udvej i den elendige situation, vi befinder os i.

Ved første behandling af jobskabelseslovsforslaget var der en række ordførere, som var venlige. Jeg var selv begrænset venlig, fordi jeg fandt intentionerne bag lovforslaget fornuftige, og vi lovede en saglig behandling i udvalgsarbejdet.

Har der så været en saglig behandling? Ja, det har der. Vi har som sædvanlig stillet en række spørgsmål, og vi har fået nogle svar, som vi kunne tænke os til i forvejen. Men regeringen har ikke under udvalgsbehandlingen lyttet til hverken fremskridtspartiets eller andre partiers fornuftige og saglige indvendinger.

Regeringen har stort set indtil dette øjeblik ikke rykket sig en tomme, bortset måske fra nogle praktiske ændringsforslag fra arbejdsministeren, som vi ikke kan have noget imod. De ting, som støder andre partier, har man ikke pillet ved, og derfor står vi i dag med en række ændringsforslag, som endeligt skal udforme den lov, som er så afgørende, og som vi skal stemme om på fredag, en mærkesag for regeringen, en del af regerin-

gens handlingsprogram, som jo hverken helt eller halvt er ført ud i livet.

Hvilke ændringsforslag kunne gøre lovforslaget mere fornuftigt og således mere acceptabelt? Der er tre, som fremskridtspartiet finder meget vigtige.

Det radikale venstre foreslår som omtalt, at loven i princippet kun skal omfatte 18-25-årige. Det betyder to ting: at man særlig hjælper de ca. 70.000 unge, som vi her i folketinget har brugt enormt megen tid på at diskutere, men som vi stort set ikke har gjort noget for, og dernæst, at ordningen bliver billigere, og det kan der være god grund til at gøre den, eftersom regeringen i dette øjeblik endnu ikke ved, hvorfra den får kapitalen, driftsmidlerne, til at gennemføre jobskabelsen. Den aner ikke, om den får dækning gennem de evigt traditionelle nye forslag om skadelige afgiftsforhøjelser. Det er blevet sagt tidligere i dag, at det vil koste arbejde i stedet for det modsatte, og det vil i den sidste ende gå ud over den jævne borger.

Så længe man ikke ved, om man får denne dækning, er det vel svært selv for regeringen at tage stilling, men i alle tilfælde er det et plus, at dette ændringsforslag fra de radikale betyder, at ordningen bliver væsentlig billigere. Fremskridtspartiet kan stemme for de radikales ændringsforslag.

Det andet epokegørende ændringsforslag er stillet af de konservative og fremskridtspartiet, og det lyder dejlig enkelt: »Arbejdet skal udføres af private firmaer.« Det er klart udtrykt, og det sikrer os imod, at det offentlige starter en produktion, der betyder konkurrenceforvridning. Og så er der en ting mere, som jeg finder meget væsentlig: i dag kan man nemt betragte den slags arbejde som beskæftigelsesterapi – fru Lilli Gyldenkilde var inde på det – men i det øjeblik det er private firmaer, der udfører hele arbejdet, vil denne specielle betegnelse naturligvis falde væk, og de unge kommer ind på en almindelig arbejdsplads, hvilket er langt sundere end at blive sat hen i krogen med et eller andet konstrueret beskæftigelsesarbejde.

Fremskridtspartiet går varmt ind for dette ændringsforslag.

Det tredje meget vigtige ændringsforslag er stillet af fremskridtspartiet; det er ændringsforslag nr. 15, og det lyder kort: »Aflønningen til personer i arbejdspladser efter denne lov skal være den til enhver tid på

[Lawaetz]

arbejdsmarkedet aftalte minimalløn. Dog skal der være en begyndelsesløn for 3 måneders indlærings tid, som er 10 pct. lavere.« Og her er vi igen inde på indslusningslønnen. »Ansatte, der lever op til'en på arbejdsområdet aftalt akkord, kan undtages fra begyndelseslønnen.«

Vedtager vi dette ændringsforslag, er der kommet en smule fornuft i galskaben.

Arbejdsministeren vil partout og har stædigt villet betale den på området gældende løn, og det lyder smukt, men kan selv en socialdemokrat ikke indse, at det er vanvid, at en 18-årig, der aldrig har været på arbejdsmarkedet, eller en langtidsledig, der er helt ude af træning med at bestille noget, skal have f.eks. 60 kr. i timen til at begynde med plus de gældende tillæg, der i dag er ca. 26 pct.? Kan selv en socialdemokrat, i alt fald af de fornuftigste, ikke se, at det lægger et nyt pres på lønningerne og er en fantastisk uretfærdighed over for f.eks. en mand, der i 20 år har arbejdet i det samme arbejde, at der så kommer sådan en, der fra den første dag skal have den samme løn? Hvis man ikke kan indse det, har man selv på forhånd ødelagt intentionerne bag jobskabelsen.

Jeg vil tro, at de radikale også synes om vores ændringsforslag, for partiet har selv været inde på indkomspolitik, og her er i hvert fald mulighed for at skabe et rimeligt forhold inden for lønrammerne mellem disse unge og andre uøvede og så de erfarne og dygtige.

Skal vi nu ikke lade være med at lade os påvirke af skræk for, hvad SF siger, og hvad socialdemokratiet siger af skræk for LO, og i stedet prøve at tænke lidt fornuftigt og selvstændigt, når vi står over for noget her, som i den grad er epokegørende, og det ved jeg at det bliver betragtet som.

Der er ikke nogen tvivl om, hvis man ville tænke sagligt og ærligt og ikke partipolitisk, at man i virkeligheden ville gøre noget, der var langt, langt bedre for ungdommen og for de arbejdsledige, hvis man fulgte disse tre ændringsforslag. Man ville skabe en helt anden form for goodwill omkring den slags arbejde, der ellers stadig væk vil blive betragtet som noget opfundet, noget kunstigt. Man ville se helt anderledes positivt på det, hvis man fulgte disse tre ændringsforslag, således at man i overmorgen, når man skal tage stilling til regeringens allerstørste mær-

kesag, stemte om et lovforslag, der havde et større gran af sund fornuft end det, der ligger foran os i dette øjeblik.

Fru Lilli Gyldenkilde har klart fattet meningen med ændringsforslagene, og det er jo spændende. Her støder vores ideologier frontalt sammen. Fru Lilli Gyldenkilde klapper i sine små hænder, når der er noget, der ser ud til at kunne give større kommunal og amtskommunal produktion, medens samtlige disse tre ændringsforslag går i stik modsat retning. Taler vi i virkeligheden ikke om, hvilken ideologi der skal vinde? Hvordan skal vi reagere fremover? Skal vi følge fru Lilli Gyldenkilde? Skal vi følge socialdemokratiets mest yderliggående folk? Skal vi socialisere Danmark nu, eller skal vi vente nogle år? Det er jo sådan set det, vi i øjeblikket diskuterer, og det, vi skal afgøre, når vi skal til at stemme om tre gode ændringsforslag.

Bente Juncker (CD):

Jeg skal herved afgive en kort stemmeforklaring fra CD.

CD kan stemme for ændringsforslagene fra det konservative folkeparti og fremskridtspartiet, som udelukkende medfører, at jobskabelsesprojekter skal udføres af private virksomheder.

CD kan endvidere støtte det konservative og radikale ændringsforslag, nr. 1, angående de 25 år. CD har aldrig været glad for jobskabelsen, og den aldersbegrænsning, der ligger i dette ændringsforslag, vil gøre den mindre skadelig. Derimod må vi stemme nej til ændringsforslag nr. 13 – om denne undtagelsesregel fra de 25 år – som det radikale venstre har stillet.

Fremskridtspartiets ændringsforslag nr. 15 om en begyndelsesløn er CD fuldt ud enig i, og vi vil naturligvis stemme for dette forslag.

Vi vil stemme imod SFs ændringsforslag; vi kan ikke være med til en ophævelse af løntrykkercirkulæret.

Med hensyn til arbejdsministerens ændringsforslag er vi enige i, at svarfristen på en måned for nævnene forlænges, ligesom igangsættelsen og støtten til projekterne først gives efter den 1. november.

Lone Dybkjær (RV):

[Lone Dybkjær]

Jeg skal navnlig kommentere de ændringsforslag, vi selv har stillet eller er medforlagsstillere til, nemlig ændringsforslagene om de 18-25-årige, undtagelsesparagraffen og støttesatsen på de 80 pct.

Udgangspunktet for os har faktisk været at forbedre jobskabelsestilbudet og ikke, som nogle har været inde på, at gøre det ringere. Udgangspunktet har også været, at ledigheden hos de unge mellem 18 og 25 år er ca. 50 pct. højere end gennemsnittet for alle andre grupper tilsammen, og det er derfor nødvendigt med en særlig indsats netop over for denne gruppe. Arbejdsministeren skriver selv i bemærkningerne til lovforslaget om jobskabelse, at den store ungdomsarbejdsløshed – og jeg citerer – »betyder, at mange vil forlade skolesystemet uden at opnå den selvtilid, som beskæftigelse giver, og uden at få mulighed for at tilpasse sig de normer, der gælder for at kunne begå sig på en arbejdsplads«.

Ved at forbeholde jobskabelsesordningen for de 18-25-årige bliver det netop en ordning specielt rettet mod dem, der trues af langvarig arbejdsløshed, de unge, der ikke får varigt arbejde, de, der ikke får lære- eller praktikpladser eller kommer i uddannelse på anden vis.

Imod ordningen har navnlig været fremført to hovedargumenter: Skal der ikke gøres noget for de ledige over 25 år? Og hvis man begrænser ordningen, får den så ikke ghettopræg?

Om det første er at sige, at selvfølgelig skal der også gøres noget for de ledige over 25, spørgsmålet er blot: hvordan? Den socialdemokratiske ordfører, hr. Kaj Poulsen, tog afstand fra det radikale bidrag i betænkningen om indkomspolitik, og det er vi udmærket godt klar over at socialdemokratiet gør, men det får os ikke til at mene, at det ikke er ad den vej, man virkelig skal gå for at begrænse ledigheden også for grupper over 25 år.

Herudover er at sige, at vi i øjeblikket har forslag også for gruppen over 25 år. Problemet med ordningerne er jo hele tiden, at hvis vi prøver på at løse problemerne for alle, ender vi med ikke at løse dem for nogen. De eksisterende ordninger er meget overbelastede, og vi kan i virkeligheden ikke administrere os ud af dem, ligegyldigt hvor mange mennesker vi sætter på det. De er mere eller mindre brudt sammen, det siger jo også folk,

der arbejder med dem, og det gavner faktisk ikke de arbejdsløse. Derfor mener vi, der er en risiko for, at det samme vil ske med jobskabelsesordningen, hvis den kommer til at gælde for alle, så også af den grund mener vi, at den bør rettes mod de unge.

Vi synes, det er nødvendigt med en målrettet indsats mod de særligt truede, de unge, der ikke har arbejde og uddannelse, og vi opnår så i øvrigt også en aflastning af de andre ordninger.

Så er der spørgsmålet om ghettopræg, som nogle har været inde på. Problemet er næppe eksisterende ved et samarbejde med de private virksomheder; dér vil de unge i højere grad kunne glide ind i eksisterende arbejdsmiljøer og træffe mennesker med anden faglig og aldersmæssig baggrund, og projekterne skulle jo netop i hovedsagen udføres af de private virksomheder, det står direkte i lovparagrafferne. I øvrigt håber vi meget på, at netop de private virksomheder vil vise sig at være interesserede i denne ordning, og vi tror, at ved at begrænse ordningen til de 18-25-årige giver vi dem yderligere et incitament til at interessere sig for ordningen. Vi har set, at de kunne gå meget positivt ind i et arbejde omkring fremskaffelse af lære- og praktikpladser, og vi tror, at de på samme måde vil gå aktivt ind i en ordning som jobskabelsen for at fremskaffe varige arbejdspladser til de 18-25-årige.

Så siger man om de offentlige arbejdspladser, at det er ikke normale arbejdspladser. Vi har en række offentlige initiativer, handelshøjskoler, uddannelsesinstitutioner, EFG osv., som jo i hovedsagen er begrænset til de unge, og det kan da godt være, vi i det lange løb skal ændre på den situation, hvis vi f.eks. går ind i spørgsmål om videreuddannelse og sådan noget, men det ændrer jo ikke ved, at vi snævert og i dag har brug for en koncentreret uddannelsesindsats rettet mod netop de unge. På samme måde må offentlig jobskabelse være en særlig indsats over for de unge, der ikke kom i gang, men selvfølgelig på en sådan måde, at der ikke sker en flytning fra privat til offentlig produktion.

Så synes jeg også, det er værd at understrege i denne sammenhæng, at andre kan deltage – det fremgår også af bemærkningerne – men blot ikke få disse former for stats-tilskud, og vores argument er altså, at ved at begrænse ordningen specielt til de 18-25-åri-

[Lone Dybkjær]

ge har vi en chance for at få gjort noget for denne gruppe, mens vi, hvis vi breder den ud til alle andre, risikerer ikke at opnå noget som helst.

Så er der ændringsforslag nr. 13, som vi naturligvis også, i modsætning til andre ordførere, mener er vigtigt, fordi der kan være tilfælde – det fremgår klart af forslaget – hvor hensynet til arbejdets udførelse gør det nødvendigt at fravige aldersgrænsen, og så må det være muligt at gøre det. Jeg skal bare henvise til bemærkningerne til ændringsforslaget.

Så er der spørgsmålet om de 80 pct., og her mener vi til gengæld, det er vigtigt at fastholde denne støttesats også for dem, der kommer ind i jobskabelsesordningen, bl.a. på grund af mulighederne for forlængelse ud over de 25 år. Her mener vi, at det både administrativt af forenklingssmæssige grunde og også som et særligt incitament til ordningen i det hele taget er rigtigt at fastholde de 80 pct.

Så skal jeg kommentere et par af de ordførerindlæg, der har været.

Jeg har allerede over for hr. Kaj Poulsen kommenteret det indkomstpoltiske, og dér må vi vel blot konstatere, at her er vi ikke enige. Hr. Kaj Poulsen sagde jo meget klart, at med jobskabelsen havde socialdemokratiet til hensigt at få skaffet arbejdspladser, hvori også unge kan deltage. Vi mener, at det, der er meningen med jobskabelsesordningen, er at gøre en koncentreret indsats for de unge, så det netop ikke bliver sådan, at også unge kan deltage. Faren ved at gøre jobskabelsesordningen meget bred er netop, at der vil være enkelte unge, der kommer til at deltage; det bliver ikke en ordning, der specielt vil løse nogle problemer for den aldersgruppe, som er den virkelig truede gruppe.

Fru Lilli Gyldenkilde er uenig med os, og det er i orden, men når fru Lilli Gyldenkilde siger, at der er slinger i valsen med hensyn til vores ændringsforslag, og at vi imødekommer de borgerliges ønsker, så er fru Lilli Gyldenkilde på galt spor. Vi har lige fra starten af debatten sagt, at vi ville overveje at stille ændringsforslag om de 25 år, og det er klart, at når vi har sagt »overveje at stille ændringsforslag«, er det selvfølgelig, fordi vi har villet høre de argumenter, der ville komme imod et sådant ændringsforslag. Vi finder ikke de argumenter, der er kommet, overbevisende, og derfor er vi skredet til at stille et

ændringsforslag; når vi vurderer situationen, mener vi, at det vil blive den rigtige ordning. Der er altså ikke tale om nogen slinger i valsen.

Når så fru Lilli Gyldenkilde siger, at vi gerne vil socialisere de unge, men ikke de ældre, så er det – undskyld, fru Lilli Gyldenkilde – noget vås. Vores formål med denne ordning er – og det kan godt være, det er forskelligt fra SFs – ikke at socialisere. Vi har arbejdet for og klart sagt i betækningsbidraget, at vi mener, det er meget vigtigt, at netop de private virksomheder kommer ind. Hvis de private virksomheder ikke kommer ind i denne ordning, kan vi glemme al vores snak om varige arbejdspladser, for så bliver det bare sådan en lille lappeløsning, som ikke vil få nogen som helst form for varig effekt. Vi ønsker ganske rigtigt, som fru Lilli Gyldenkilde siger, ikke at socialisere de unge, tværtimod ønsker vi at bringe de unge ind i det private arbejdsliv af hensyn til de unge selv.

Så er der spørgsmålet om det morsomme hos dem, der er lidt historiske med hensyn til den radikale holdning til dette. Den radikale holdning har hele tiden været, at vi skal gøre noget særligt mod ungdomsarbejdsløsheden. Det sagde vi, inden der blev folketingsvalg, det sagde vi under valgkampen, og det har vi sagt efter valgkampen.

Vi har accepteret, at udgangspunktet for diskussionen er regeringens forslag. Vi havde selv i sommeren sidste år fremsat et forslag, som ganske rigtigt indeholdt en anden ordning med en helt anden konstruktion end den, der ligger her med arbejdsmarkedsnævnet. Vi har erkendt, at det ikke var muligt at komme nogen vegne med det, og i stedet for er vi gået aktivt ind og har arbejdet med dette forslag fremfor at stå ude i kulissen og sige: æv-bæv, det kan I selv være! Vi har ment, at den eneste chance, vi havde for at gøre noget netop ved ungdomsledigheden, var at acceptere, at udgangspunktet var regeringens forslag, og så arbejde med det, så godt vi nu kunne, og i den periode har vi så droppet vores eget forslag. Vi mente simpelt hen ikke, det ville være særlig konstruktivt for debatten at bringe det på bordet igen, og vi kunne risikere én ting, nemlig at der slet ingenting kom igennem, at der overhovedet ikke blev skabt nogen arbejdspladser, og den

[Lone Dybkjær]

risiko har det radikale venstre ikke villet løbe.

Så er der spørgsmålet, om bureaukratiet vokser. Det mener det radikale venstre ikke det gør; tværtimod er det en forenkling, vi har foreslået med de 25 år, i forhold til regeringens lovforslag, noget, der vil give mindre bureaukрати, men det forstår jeg af de hidtidige bemærkninger at SF også er imod.

Waldorff (VS):

Jeg skal starte med at repetere en enkelt ting, som VS gjorde noget ud af ved førstebehandlingen af jobskabelseslovforslaget, og det var, at vi støttede det princip, som ligger i forslaget, at man åbner for en offentlig produktion. Vi sagde også, at vi fandt, det var meget vigtigt, og at det i virkeligheden var en af de væsentlige reformer, som man burde slås ret meget for, og som, hvis man kunne få det igennem, også ville have nogle konsekvenser på lang sigt med hensyn til at kunne skabe en produktion, som er i lønarbejdernes interesse.

Så havde vi en lang række kritikpunkter, som jeg skal gøre noget ud af, for det er faktisk punkter, der kommer op i forbindelse med alle ændringsforslagene.

Det, der har vist sig i hele diskussionen omkring det her, er, at den socialdemokratiske regering, ikke spor overraskende og fuldt forståeligt for så vidt, overhovedet ikke har interesseret sig for at tage en diskussion om de kritikpunkter, som er rejst fra fagbevægelsen og fra venstrefløjen, men udelukkende har brugt disse uger til at diskutere til højre i salen, hvilke indrømmelser der var nødvendige for at få de borgerlige til at acceptere jobskabelsesloven. Det kan man i og for sig ikke rejse nogen moralsk kritik af, for det er nu engang sådan, socialdemokratiet tænker med hensyn til, hvordan man får nogle ting igennem, men det betyder, at det for os har været ret udsigtsløst at begynde at stille en lang række ændringsforslag for at give et indtryk af, hvordan loven skulle se ud, for at vi kunne stemme for den.

Det vigtigste af ændringsforslagene er i virkeligheden det, som SF har stillet om at fjerne muligheden for at lade løntrykkercirkulæret gælde også for jobskabelsesprojekterne, og vi er selvfølgelig enige i dette forslag fra SF, men jeg ved ikke, om vi er enige om,

hvor stor en vægt man bør tillægge det. For os er der ingen tvivl om, at hvis man accepterer en jobskabelseslov med indførelse af løntrykkerbekendtgørelsen på dette område, har man fastlagt et princip, som siger, at selv i forhold til det, som regeringen har sagt er helt normale arbejdspladser på almindelige, overenskomstmæssige vilkår, og som ikke på nogen måde principielt bør adskille sig fra andre arbejdspladser, skal der være en ungdomsløn. Jeg mener, at de logiske konsekvenser af det er, at man efter at have taget det første skridt fra oprindelig beskæftigelsesprojekterne til, at det nu skal gælde jobskabelsen, også vil få dette princip indført i forbindelse med arbejdstilbudsloven og i forbindelse med hele ungdomsgarantiordningen. Derfor må vi forstå dette som forberedelsen til indførelse af en egentlig ungarbejderløn, og vi må forstå det sådan, at laves der en politisk vedtagelse omkring løntrykkercirkulæret i forhold til almindelige arbejdspladser, er det et fuldstændig klart signal til både arbejdsgivere og fagbevægelsen om, at nu kan de godt gå i gang med ved næste overenskomstforhandlinger at gennemforhandle en ungarbejderløn. Det er alvorligt, fordi det betyder, at man har endnu ét – og denne gang et meget vidtgående – instrument til at splitte den samlede gruppe af lønarbejdere.

Man benytter altså situationen, hvor man ønsker at få en reform igennem omkring offentlig produktion, til samtidig at svække og splitte den arbejderklasse, som på bare lidt længere sigt overhovedet er betingelsen for, at det er aktuelt at tale om nogen som helst form for reformer i Danmark, og det, der er virkelig galt i den måde, socialdemokratiet laver reformer på, er, at man accepterer for at få en lille luns, som har en betydning på kort sigt, at man svækker sine egne muligheder for at forandre samfundet på længere sigt, ja, man svækker endda sine muligheder for bare at fastholde de små reformer, som man har fået igennem. Det vil vise sig helt sikkert at blive historien om jobskabelsen, at man samtidig har svækket fagbevægelsen og sig selv i en sådan grad, at denne ordning aldrig nogen sinde vil kunne leve op til det formål, som den skulle have, nemlig at iværksætte en kommunal produktion.

Det bliver selvfølgelig endnu tydeligere med den rolle, man har givet arbejdsmarkedsnævnene, og vi vil derfor stemme for

[Waldorff]

SFs ændringsforslag om, at arbejdsmarkedsnævnene i hvert fald ikke skal have noget at skulle have sagt i forbindelse med rent kommunalt finansierede jobskabelsesaktiviteter. Det kommer simpelt hen ikke arbejdsmarkedsnævnene ved, og det støtter vi selvfølgelig kommer ud af loven. Men jeg vil godt sige, at jeg savner et ændringsforslag fra SF, som siger, at arbejdsmarkedsnævnene heller ikke skal have den vetoret, som arbejdsminister Svend Auken har givet dem med dette forslag, så de kan stoppe et offentligt jobskabelsesprojekt med henvisning til, at det indeholder en eller anden form for konkurrenceforvriddning, som en hvilken som helst erhvervsorganisation altid vil kunne komme og påstå ligger i et givet projekt. Det er den anden hovedindvending mod jobskabelsesloven, og vi kan også godt se, at socialdemokratiet heller ikke her er til at tale med.

Et tredje problem er de støtteordninger, som netop i kraft af arbejdsmarkedsnævnenes stærke placering altovervejende vil blive brugt som støtteforanstaltninger til private virksomheder, som ved brug af alle mulige fiduser og alle mulige kringledede undskyldninger vil bruge dem til i hvert fald i vidt omfang at finansiere arbejdspladser, som alligevel ville være blevet oprettet. Her er det vigtigt at slå fast, at man har de erfaringer med jobtilbudsloven og arbejdstilbudsloven, at det ikke er muligt at sikre sig, at de kriterier, der stilles op for støtte, nemlig at der skal være tale om arbejdspladser, som ellers ikke ville være blevet oprettet, bliver overholdt. Man kan de steder, hvor der er fagforeninger og klubber, som fungerer, og hvor der er tillidsfolk, der kan føre kontrol, gøre noget for at sikre sig imod misbrug, men der er et meget, meget stort område, hvor de faglige organisationer står svagt og har svært ved at få den normale kontrolvirksomhed, hele det normale tillidsmandssystem, til at virke, og de vil ikke have en jordisk chance i forhold til misbrug af disse støtteordninger. Det er et meget stort problem.

Til sidst, for der er ikke ret lang tid tilbage, skal jeg bare sige om det radikale ændringsforslag, at vi er enige i de ting, som socialdemokratiet skriver i betænkningen i sin afvisning af det radikale forslag. Det er et forslag om endnu en gang at gøre produktivt arbejde til en slags særforanstaltning, hvor dette arbejde mister sin karakter af normalt

arbejde og der bliver et ghettopræg over disse arbejdspladser. Det bliver en anden, måske lidt bedre, måske lidt mere avanceret, måske lidt mere produktiv udgave af kommunale beskæftigelsesprojekter eller EIFU-kurser for den sags skyld, men det er den samme tendens, vi ser, nemlig at de radikale i virkeligheden prøver at splitte arbejdsmarkedet og gøre de unge, som ved denne indsats kunne komme ind på det normale arbejdsmarked, til en slags, som fru Lilli Gyldenkilde kaldte det, medlemmer af et B-arbejdsmarked, som ikke har de samme faglige rettigheder, de samme kampmuligheder, den samme faglige bevidsthed som de øvrige arbejdere.

Jeg opfatter egentlig det radikale ændringsforslag nok så meget som et påskud til at vise det, som de radikale nu har forsøgt at vise lige siden valget, nemlig at der ikke kan føres politik sammen med venstrefløjen. Det, som selvfølgelig råber til himlen, er, at det, de radikale går ud og henter stemmer på, er et progressivt image i en række sager, som man godt ved kun kan gennemføres sammen med venstrefløjen, men man ønsker selvfølgelig ikke at få dem gennemført. Dette er i virkeligheden ikke andet end et parlamentarisk spil, som handler om at få udskilt SF. Spørgsmålet er så, om SF lader sig udskille, om man er tilstrækkelig principfast til at stå på de ting, man selv har sagt.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det, der kalder mig herop, er hr. Waldorffs argumentation om, at hvis vi nu skulle komme i den situation – vi ved ikke noget om på nuværende tidspunkt, hvorvidt SF stemmer for eller imod dette her forslag – at vi stemmer for det, så påstår hr. Waldorff, at vi dermed har været med til at fastslå, at der skal være en speciel ungdomsløn. Jeg må sige, at der er vel ingen i det her land, der kan være i tvivl om, at SF er imod løntrykkerkirkulæret. Vi har arbejdet støt imod det hele tiden. Vi vil fortsat arbejde imod det. Den argumentation, hr. Waldorff bruger, svarer til, at fordi SF stemmer for finanslovsforslaget, så kan man godt sende bud til generalerne om, at nu går SF altså ind for militæret. Det er noget vrøvl, hr. Waldorff! Vi er

[Lilli Gyldenkilde]

imod det løntrykkercirkulære, og ingen er i tvivl om det.

(Kort bemærkning).

Waldorff (VS):

Jeg har aldrig påstået andet, så jeg behøver ikke komme ned på det niveau, hvor man prøver at pådutte SF noget, som enhver positivt ved at de ikke mener. Jeg har aldrig sagt, at de går ind for løntrykkercirkulæret; de er imod det, det ved jeg godt.

Det, jeg ønsker at understrege, er, at vedtagelsen af en lov, som indfører det princip, at man for almindelige arbejdspladser kan have en særlig lav aflønning for unge, betyder en politisk cementering af det princip, som de borgerlige har efterlyst i årevis. Jeg ved godt, at I er imod det, men det, at I stemmer for det, og det, at I er med til at få det gennemført, er et krystalklart signal til arbejdsmarkedets parter, også til Specialarbejderforbundet. Hvordan skal Specialarbejderforbundet i de kommende overenskomstforhandlinger kunne stå fast, måske isoleret, på, at vi ikke vil have noget med det at gøre, når et folketing med SFs stemmer har vedtaget et lovforslag, som siger, at nu kan vi godt acceptere princippet?

Chr. Christensen (KrF):

Ved første behandling af dette forslag om jobskabelse gav jeg udtryk for stor skepsis. Det gjorde jeg, dels fordi vi tvivler på, at forslaget under de nuværende vanskelige forhold for erhvervslivet vil have den positive effekt, bemærkningerne forudsætter, dels fordi forslaget åbner mulighed for offentlig produktion, der kan virke konkurrenceforvridende over for det private erhvervsliv, og vi ønsker ikke, at det skal ske. Udvalgsarbejdet har ikke formindsket vor negative holdning over for forslaget. Vi mener ligesom det radikale venstre, at vi særlig bør sætte ind over for de unge arbejdsløse, og derfor kan vi stemme for det radikale ændringsforslag, der begrænser forslaget til de 18-25-årige. I øvrigt vil vi stemme for alle ændringsforslagene bortset fra nr. 5, 6, 10, 11, 13, 16 og 24, som vi vil stemme imod.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Hr. Kaj Poulsen spurgte regeringen, spurgte mig, hvordan regeringen ville forholde sig,

hvis folketinget mod regeringens ønske alligevel her ved anden behandling skulle vedtage den af det radikale venstre og af adskillige andre partier støttede aldersgrænse på 25 år.

Dertil kan jeg sige, at regeringen har gentagne gange ud fra en række begrundelser taget afstand fra det stillede ændringsforslag om en øvre aldersgrænse på 25 år i forslag til lov om jobskabelse. Vi finder det absolut nødvendigt, for at forslaget kan virke i praksis, at der finder en smidig administration sted af aldersgrænsen. Det er regeringens opfattelse, at de nærmere regler for administrationen af loven, herunder fravigelse af aldersgrænsen på 25 år, skal udarbejdes i snævert samarbejde med arbejdsmarkedets parter i landsarbejdsnævnet. Proceduren tænkes udformet således, at en ansøgning til arbejdsmarkedsnævnet vedrørende et jobskabesarbejde skal indeholde en redegørelse for projektets indhold, formål og forventede omfang, og om, hvorvidt det er nødvendigt at fravige den øvre aldersgrænse. Arbejdsmarkedsnævnet tager herefter stilling til spørgsmålet i forbindelse med den samlede afgørelse.

Det er vigtigt at understrege, at hensigten med lovforslaget om jobskabelse i øvrigt er uændret, nemlig at give grundlag for etablering af ordinære, varige arbejdspladser, især for de unge. Regeringen har med tilfredshed bemærket, at også det radikale venstre deler tanken om at anvende de meget store beløb, der i dag udbetales som dagpenge og bistandshjælp til arbejdsløse, på en sådan måde, at der bliver sat arbejde i gang.

Må jeg i øvrigt om de indlæg, vi har hørt her i dag, sige, at regeringen i hvert fald drager to konklusioner af den debat, vi har hørt. Den første konklusion, vi drager, er, at et meget, meget stort flertal i folketinget i princippet er enig i tanken bag jobskabesforslaget. Så vidt jeg har forstået det, er det sådan, at alle partier – minus selvfølgelig hr. Ellemann-Jensens parti – er tilhængere af en jobskabesordning. For de konservatives, for fremskridtspartiets, for en række partiers vedkommende – jeg forstod også centrumdemokraternes og kristeligt folkepartis vedkommende – lægger man vægt på, at det alene skal være jobskabelse i private virksomheder, men man er tilhænger af filosofien bag forslaget om jobskabelse. Man er betænkelig

[Arbejdsministeren]

ved tanken om offentlig deltagelse på dette område, men man er i princippet for. Hr. Ellemann-Jensen markerede sig som ved førstebehandling isoleret som totalt negativ, idet hr. Ellemann-Jensen sagde, at enhver tanke om at overlade til lokalsamfundene at sætte arbejdspladser i gang for de milliarder af kroner, der i dag udbetales i understøttelse og i bistandshjælp, er venstre ud fra principielle liberale overvejelser, forstod jeg, imod.

Jeg glæder mig over, at der til trods for uenighed om, hvorvidt det er det private eller det offentlige eller – hvad regeringen er tilhænger af – et samarbejde mellem det offentlige og det private, er meget bred tilslutning, og jeg noterede mig ikke mindst hr. Lawaetz' og fru Grethe Fenger Møllers udtalelser herom.

Jeg må på den baggrund sige til fru Grethe Fenger Møller, at når hun kalder regeringens forslag om jobskabelse for en – jeg tror, jeg citerer rigtigt – fuser, så er der efter det konservative folkepartis vedkommende kun tale om en halv fuser, idet det, hvis raketten havde sigte alene på den private sektor, var en god raket, men fordi den giver mulighed for et mere bredt samarbejde, mente fru Grethe Fenger Møller, at den kunne betragtes som en fuser.

Jeg er overbevist om, at partierne i folketinget gør sig alt for mange bekymringer på vegne af de lokale samfund, på vegne af kommunerne, på vegne af arbejdsmarkedets parter i lokalsamfundene. Jeg tror, at de meget vel selv kan finde ud af netop de former for etablering af arbejdspladser, som er stemmende med lokalsamfundenes behov. Regeringen har tillid til lokalsamfundene, har tillid til idérigdommen derude, og deler altså ikke de mange bekymringer.

Den endelige konklusion, regeringen drager af det, vi har hørt her i dag, er, uanset de mange smukke formuleringer fra fru Lone Dybkjær og andres side, at en aldersgrænse selvfølgelig er en dårlig idé. Den er bureaukratisk, den indbyder ikke til det samarbejde med private virksomheder, forslaget lægger op til, og den er ikke specielt til fordel for de unge. Vi er enige om, at der skal tages et specielt og særligt hensyn til de unge, men forslaget om en aldersgrænse er ikke nogen god idé, fordi alle ved, at i en række arbejdssituationer er netop blanding af kvalifikationer, af livserfaring, af arbejds erfaring på tværs af

aldersskel en forudsætning for, at arbejdspladsen kan blive betragtet som en normal arbejdsplads. Derfor er vi selvfølgelig modstandere, som jeg sagde for, af denne aldersgrænse og tilhængere af den opblødning, som vel ikke løser alle problemerne, men i hvert fald bringer os et skridt væk fra det dårlige udgangspunkt, sådan at forslaget, selv om det bliver beskåret, alligevel vil kunne få en betydelig bedre virkning.

Jeg ved, at der i denne sal findes ét medlem, som er et hundrede procent enig med regeringen i denne vurdering, og som oven i købet i fjernsynet, så vidt jeg opfattede det, har udtalt, at denne aldersgrænse var nærmest usmagelig. Derfor beklager jeg selvfølgelig, at dette medlems parti i dag ikke alene har sagt, at man vil stemme for det, der altså var usmageligt, og som jeg går ud fra – da jeg kender medlemmet godt nok til at vide, at det ikke er et medlem, der fastlægger sine synspunkter ud fra øjeblikkelige stemninger – fortsat er usmageligt, men at man også stemmer imod opblødningen, det, der kunne gøre det usmagelige en anelse mere smageligt. Det gør man af overordnede taktiske, politiske hensyn, som jeg selvfølgelig ikke ved denne lejlighed skal anfægte.

Der er blevet rejst spørgsmål om aflønningen af de unge, og det er blevet rejst på to måder. Det ene er det principielle spørgsmål, om en lavere løn for unge mennesker, en indslusningsløn, i sig selv giver en mindre ungdomsarbejdsløshed, en større beskæftigelse for de unge. Jeg forstår på det ændringsforslag, der er stillet til behandlingen her i dag fra fremskridtspartiets side, at det, man forestiller sig, er en mindre løn for de unge. Jeg forstår, at det er en forskel på 10 pct. i forhold til minimallønssatsen på arbejdsmarkedet.

Vi ved en hel del om, hvordan den type løndifferentiering påvirker ungdomsarbejdsløsheden. OECD har gennemført analyser. I de lande, hvor man har haft systemet, har man gennemført analyser. Til forskel fra det, som det økonomiske råds formandskab har hævdet, og som forskellige ordførere i dag har hævdet, viser det sig, at det har en meget beskedent indvirkning på beskæftigelsen af de unge. Faktisk har det hollandske samfund med en betydelig grad af løndifferentiering en ungdomsarbejdsløshedssituation, som er langt mere alvorlig end den i forvejen meget

[Arbejdsministeren]

alvorlige, det danske samfund har. Derfor kan regeringen altså ikke medvirke til dette ændringsforslag, og vi tvivler på dets effekt.

Med hensyn til lønbekendtgørelsen vedrørende de unge kan jeg sige, at det er regeringens opfattelse, at det principielt bør være arbejdsmarkedets parter, der klarer dette problem. Vi har gentagne gange appelleret til arbejdsmarkedets parter. Vi har fået det svar, at man først i forbindelse med fornyelsen af overenskomsterne har mulighed for at tage spørgsmålet op. Derfor er det vores opfattelse, at det er nødvendigt at videreføre lønbekendtgørelsen, indtil arbejdsmarkedets parter har haft mulighed for at drøfte dette og selv løse problemet, og jeg tror, at det ud fra alle synsvinkler er bedst, hvis arbejdsmarkedets parter selv klarer sine vanskeligheder.

Men jeg må på den anden side sige - inden hr. Waldorff og fru Lilli Gyldenkilde kommer for højt op: vi er nødt til at løse problemet, det kan ikke køre, som det kørte i hovedstadsområdet. Der skal en løsning til, den kan være ubehagelig, den kan være besværlig, men der skal altså en løsning på det problem til, og det tror jeg at arbejdsmarkedets parter selv kan klare.

Imidlertid har vi ikke lagt skjul på over over for arbejdsmarkedets parter, at regeringen var af den opfattelse, at lønbekendtgørelsen i kraft af vedtagelsen af jobskabelsesloven ikke skulle udstrækkes. Dansk Arbejdsgiverforening har over for os lagt stor vægt på, at bekendtgørelsen ikke kom til at gælde for deres område, for hele det private område, og regeringen har også over for kommunerne og over for fagbevægelsen, de faglige organisationer, markeret, at den tidsbegrænsning, der i dag er indeholdt i lønbekendtgørelsen, og som er velbegrundet, selvfølgelig vil blive fastholdt i den nye bekendtgørelse, når jobskabelsesloven er trådt i kraft.

Jeg skal slutte med at gøre en enkelt bemærkning om arbejdsmarkedsnævnene. Der er meget forskellige vurderinger af arbejdsmarkedsnævnene, og mange har udtrykt sig meget kritisk. Jeg tror, at hvis vi fra folketingets side viser tillid til det lokale samarbejde, der er mulighed for i arbejdsmarkedsnævnene, uden vetoret, uden specielt fortrin for nogen, for de lokale faglige organisationer, for de lokale arbejdsgiverorganisationer, for de lokale kommuneorganisationer og for det pågældende amtsråd, så vil arbejdsmarkeds-

nævnene leve op til deres ansvar og tage vel mod loven. Holder vi derimod kommunerne ude, holder vi de lokale virksomheders repræsentanter ude, holder vi de faglige organisationer ude, ja, så er det min erfaring, at så vil enhver tanke om skabelse af varige arbejdspladser i lokalsamfundene på forhånd være dømt. Derfor vil regeringen afvise de forslag, som vidner om mistillid til de lokale arbejdsmarkedsnævne.

Kaj Poulsen (S):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret på mit spørgsmål, som jeg var meget glad for, og jeg skal på den baggrund anmode om at få udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg kan forsikre arbejdsministeren om, at den unavgivne person, som i TV har tilkendegivet sit ubehag ved den tankegang, at arbejdsløshed er noget, der drejer sig om de unge, og at det er de unge, man skal gøre det hele for, stadig væk har den opfattelse. Alle argumenterne om, hvor specielt slemt det er for de unge, kan aldrig overbevise mig, når jeg tænker på, at jeg har kendt folk, der ikke just var unge, men som til gengæld sad med en familie, der skulle forsørges osv., og hvor de altså ikke længere havde et job at forsørge den med.

Men den samme person ved jeg vil bestemt protestere imod, at det er ministeren, der skal stå op og give regler om, hvornår man her i folketinget har lov til at lave taktik, og hvornår man ikke har det. Det virker naturligvis stærkt, når sådanne ord kommer fra en minister, der er med i en regering, der siden valget ikke har bestemt andet end at lave taktik for at drive et bestemt politisk parti op i et bestemt hjørne. Jeg skal indrømme, at det er noget, der taler alvorligt til ens varme følelser, når man hører bemærkninger af den art, og det vil selvfølgelig blive behandlet i den ånd, hvori det er afleveret.

Grethe Fenger Møller (KF):

Arbejdsministeren har som bekendt både sans, talent og forkærlighed for det oratoriske. Men derudover har arbejdsministeren et meget optimistisk sind, synes jeg nok. Ar-

[Grethe Fenger Møller]

bejdsministeren er i stand til at se lyst på enhver situation, uanset hvordan den tegner sig. Arbejdsministeren gik endda så vidt, at han sagde, at han kunne konstatere, at der var et stort flertal her i folketinget, der var enig i filosofien bag regeringens lovforslag om jobskabelse. Det er meget optimistisk, hr. arbejdsminister, for hvis regeringens forslag om jobskabelse skulle blive vedtaget her i folketinget på fredag, så vil det sandsynligvis blive i en ændret form, i en form, som regeringen i hvert fald ikke har ønsket sig.

Hvis arbejdsministeren med sine bemærkninger ligesom ville tage det konservative folkeparti til indtægt for, at vi også skulle være tilhængere af noget af den filosofi, der ligger bag jobskabelsesordningen, fordi vi har stillet ændringsforslag til dette lovforslag, ja, så må jeg melde hus forbi. Jeg sagde, som arbejdsministeren også citerede mig rigtigt for, at vi mener fra konservativ side, at dette lovforslag er en fuser, og når man bruger et sådant ord om et lovforslag, så kan det ikke tages til indtægt for, at man er enig i filosofien, der ligger bag det.

Selv om vi er uenige i de præmisser, i den ideologi, der ligger bag forslaget, så har vi altså alligevel valgt at stille nogle ændringsforslag for at gøre det efter vores opfattelse en lille smule bedre. Det gør ikke, at forslaget bliver i overensstemmelse med vores filosofi eller vores ideologi. Det kan jeg godt fortælle arbejdsministeren på forhånd, og det tror jeg egentlig at arbejdsministeren er bekendt med, for arbejdsministeren er jo ikke alene oratorisk, han er også i besiddelse af en vis form for begavelse.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Man må i hvert fald have sans for det gådefulde, når man skal forstå det konservative folkepartis stilling. Jeg vil gerne have dette helt klart.

Det konservative folkeparti sagde ved første behandling, at man var indstillet på at forhandle om dette lovforslag og påvirke dette lovforslag. Det konservative folkeparti har derefter stillet en lang række ændringsforslag, som hviler på den samme filosofi som lovforslaget, men som drastisk indskrænker dets virkeområde, idet det efter det konservative forslag alene kommer til at omfatte unge

og kommer til at omfatte private virksomheder.

Det, fru Grethe Fenger Møller nu siger til folketinget, er: om så folketinget tog samtlige det konservative folkepartis ændringsforslag, så kunne partiet ikke drømme om at stemme for lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Grethe Fenger Møller (KF):

Det, jeg sagde til arbejdsministeren under første behandling af martspakken, var, at det konservative folkeparti er interesseret i at forhandle md regeringen om bekæmpelse af arbejdsløsheden, herunder ungdomsarbejdsløsheden. Vi har ikke på noget tidspunkt under debatten hverken her i salen eller i udvalget kunnet tages til indtægt for, at vi var tilhængere af jobskabelsesforslaget. Arbejdsministeren ved udmærket godt, at det har været dér, vejene skiltes mellem arbejdsministeren og det konservative folkeparti. Vi har følt, at det var vores pligt, når nu forslaget lå på bordet, at arbejde for, at det kom til at se bedre ud.

Hvordan det konservative folkeparti vil stille sig til lovforslagets endelige vedtagelse, vil arbejdsministeren få lejlighed til at finde ud af på fredag.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Det kan godt være, at sonden ikke er stukket tilstrækkelig dybt ned, men jeg har altså ikke forstået budskabet. Det, vi skal have at vide nu, her ved anden behandling, er: hvis den scribe ændringsforslag, det konservative folkeparti har stillet, bliver vedtaget, vil det konservative folkeparti så ved tredje behandling stemme ja eller nej til lovforslaget? Ja eller nej. Det er et meget, meget enkelt svar at give.

(Kort bemærkning).

Grethe Fenger Møller (KF):

Det konservative folkeparti har ikke stillet en scribe ændringsforslag. Vi har stillet to væsentlige. Det ene er stillet sammen med det radikale venstre og går ud på at begrænse ordningen til kun at gælde unge. Det andet er, at det skal være arbejde udført af private virksomheder. De øvrige forslag er konsekvensændringer.

[Grethe Fenger Møller]

Arbejdsministeren har ikke under en andenbehandling, der drejer sig om ændringsforslag, noget som helst krav på at få at vide, hvordan det konservative folkeparti vil stille sig ved tredjebehandlingen.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Altså, jeg er klar over, at fremskridtspartiet arbejder sådan, men nu taler vi jo trods alt om et seriøst parti, vi taler om det konservative folkeparti. Hvis man giver en pige brudeklædning og forlovelsesring og aftaler dato, ønsker man så at indgå ægteskab, eller ønsker man det ikke? Ja eller nej?

(Kort bemærkning).

Grethe Fenger Møller (KF):

Arbejdsministeren er jo økonom, jeg er jurist, og jeg kan oplyse, at ægteskabsloven er ændret, så reglerne om brudt forlovelse ikke længere findes i lovgivningen.

Ellemann-Jensen (V):

Det er altid betagende at opleve arbejdsministeren i rollen som forsmået bejler, men det er intet mindre end fantastisk at høre arbejdsministeren stå her og prøve at give indtryk af, at der i dette ting er et stort flertal, der støtter den såkaldte filosofi bag regeringens jobskabelsestanker. Hvor er det frækt af ministeren på den måde at spille dum over for de tilkendegivelser, der er givet i debatten! Ministeren har ikke hørt efter eller ikke forstået, hvad der er blevet sagt, når han kommer med den slags påstande, og da vi ved, at ministeren ikke er voldsomt dum, så er det frækt af ministeren på den måde at forsøge at fordreje, hvad der rent faktisk er sagt i debatten.

Jeg er glad for, at det i hvert fald er trængt ind hos ministeren, hvordan venstres stilling er til de ting. Jeg har også forsøgt at fremstille tingene så enkelt, at ministeren ikke kunne påberåbe sig muligheden af at have taget fejl. Men selv med hensyn til venstres holdning lykkes det ministeren at få drejet tingene lidt, idet ministeren siger, at venstre er så totalt negative, at enhver tanke om at lade lokalsamfundene sætte arbejde i gang for understøttelsesmidler går vi imod.

Må jeg minde arbejdsministeren om, hvad jeg sagde under førstebehandlingen, og hvad vi forgæves har forsøgt at få en dialog i gang

med regeringen om under behandlingen af det her, nemlig at hvor det drejer sig om typiske fællesopgaver ude i kommunerne, typiske opgaver inden for den offentlige sektor, kan vi godt snakke om, hvordan man kan få lagt noget til rette, altså f.eks. det her med den sne, der ikke bliver ryddet, med de skove, der ikke bliver ordnet, med de strande, der ikke bliver rensede, alle disse typiske fællesopgaver, som netop lokalsamfundene skal løse. Det har ikke interesseret ministeren et klap at gå ind i den diskussion.

Det, ministeren har været interesseret i, var at få flyttet nogle hegnsplæne i det danske samfund og få en del af det, der i dag hører til den private produktionssektor, flyttet over i den offentlige sektor. Det har været det overordnede ideologiske motiv for ministerens arbejde i denne sag, og derfor er han afvisende over for, hvad vi andre kommer med, og siden forsøger han at fordreje og fortie, hvad der rent faktisk er sagt i debatten. Det er en uanstændig og fræk måde, ministeren argumenterer på.

Netop når ministeren opfører sig på den måde, bliver jeg urolig, når jeg hører, hvordan ministeren i givet fald – hvis han får lov at sidde så længe – agter at administrere de radikale ændringsforslag. Så begynder man pludselig at hæfte sig ved nuancerne i ministerens beskrivelse, at det er ordinære, varige job, især for de unge. Nej, hr. minister, »for de unge«, ikke »især for de unge«, hvis de ændringsforslag bliver vedtaget. Folketinget må forlange af ministeren, at han sørger for en loyal fortolkning af det, som i givet fald, hvis de ændringsforslag bliver vedtaget, vil være hovedprincippet i dette lovforslag – skulle det ulykkeligvis gå hen og blive vedtaget – nemlig at det drejer sig om unge mennesker imellem 18 og 25 år. Og så skal ministeren ikke forsøge at bryde et hul så stort som en ladeport igennem det, statsministeren har kaldt vandtætte skodder. Det bliver undtagelsesregler, ikke noget som helst med at forsøge på at indtage de meget smidige holdninger og forsøge at dreje det på den måde. Skulle ministeren få lov at køre videre med de ændringsforslag og lave en administration, så skal vi holde godt øje med, om han opfører sig loyalt over for folketinget i den sag.

Ministeren var også inde på dette med indslusningslønnen i sin afvisning af det for-

[Ellemann-Jensen]

slag, der er stillet af fremskridtspartiet. Der henviser ministeren til, at man i OECD har lavet nogle undersøgelser, der siger, at det med at give unge en særlig indslusningsløn slet ikke virker. Ministeren benytter den lejlighed til at affærdige, hvad vore hjemlige vismænd har lavet af undersøgelser.

Må jeg minde ministeren om den statistiske undersøgelse, der blev offentliggjort af vores vismænd for få uger siden, og som viser, at man ved hjælp af de nye statistikker kan følge den enkelte unge på arbejdsmarkedet. Det er en ny form for statistisk opgørelse, og dér ser man, hvorledes et meget stort antal unge bliver smidt ud af arbejdsmarkedet lige præcis på det tidspunkt, hvor de passerer 18 år og dermed ryger op på den dobbelte løn. Hvordan vil ministeren forklare dette, hvis ikke det netop er det, at de skal op på den samme løn som ældre og mere erfarne medarbejdere, der gør, at man smider unge ud i arbejdsløshed? Hvordan vil ministeren forklare det på anden måde? Når den forklaring er accepteret, hvordan vil ministeren da afvise, at en særlig indslusningsløn for unge mennesker kan hjælpe på beskæftigelsen af de unge? Der er hverken logik eller rimelighed i ministerens argumentation.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Nu takker jeg min herre og skaber for, at det hverken er logik eller rimelighed, man skal diskutere herinde, for så blev vi dog aldrig færdige. Jeg synes nok, at der fremkommer nogle urimeligheder som råber til himlen. Men lad nu det ligge.

Jeg skal starte med at sige til fru Lone Dybkjær, at jeg nok udtrykte mig en smule klodset i min udtalelse om, hvad hr. Ellemann-Jensen mener. Det må nu stå lysende klart, at det, hr. Ellemann-Jensen mener, er, at denne jobskabelseslov er et stykke ideologisk politik, det handler om at socialisere, og nu er det altså lykkedes at få de radikale med til kun at socialisere de 18-25-årige. Det må være den naturlige konsekvens i alt fald, hvis man tror på den argumentation, hr. Ellemann-Jensen kommer med. Jeg gør ikke, men andre gør, ved jeg, og det var det, jeg henviste til i mine tidligere bemærkninger, for dette har jo intet med socialisme at gøre.

Det andet, jeg skal sige til fru Lone Dybkjær, er, at jeg forstår bekymringen for de

unge mennesker. Vi deler den. Vi deler bekymringen for de unge mennesker i det her samfund, som ikke får en uddannelse, som ikke får en ordentlig start i livet, som ikke får et godt job. Vi deler den bekymring, ingen skal være i tvivl om det. Men vi mener, at I tager forkert fat ved at køre frem på den måde, I gør. Det, der må til, det viser alle undersøgelser, er, at de unge får så almindelige job som overhovedet muligt, det ønsker de jo. Der er ingen rimelighed i at putte dem ind i nogle ordninger, når man lige så godt kunne beholde de ordninger, man har, nemlig de beskæftigelsesprojekter af forskellig slags, for de kører på samme vis. Så kan vi jo lige så godt beholde dem. Det er derfor, jeg advarer mod dette her, fru Lone Dybkjær.

I øvrigt synes jeg, at man bør se på sammensætningen af ledigheden. Hvem er egentlig de unge ledige? Ja, over halvdelen af dem er unge kvinder, og over halvdelen af de langtidsledige i det her samfund er også unge kvinder. Hvis man nu laver sådan nogle ordninger, som man forestiller sig det her – eller som jeg forestiller mig det her – så bliver det altså noget med en række dispensater, som det jo må komme til at hedde, som er herrefolket, som er mændene, og som kan gå og kommandere rundt med de piger, som må ind i de her jobskabelsesordninger. Det kan ikke være en rimelig måde at lave lovgivningen på, at man lægger op til sådan noget. Jeg vil stadig væk advare stærkt imod det.

Så til det tredje punkt, og det er også de radikale, jeg bliver nødt til at bede om en forklaring. Vi har tidligere haft nogle ordninger, hvorefter man har givet tilskud til ekstraordinære EFG-praktikpladser. Efterhånden som tiden er gået, står det klart for enhver, at det er umuligt at adskille, hvad der er ordinært, og hvad der er ekstraordinært. Præcis det samme vil ske med denne lov, når man får det halet mere og mere i retning af, at det bare skal være tilskud, der bliver bundet i halen på folk. Så kan de komme ud, og så kan man ikke finde ud af, hvad der er ekstraordinære, og hvad der er ordinære job, og så har man faktisk ikke fået noget ud af denne ordning, som vi står og taler om at man skal lave. Det må vi bede om en forklaring på.

I øvrigt vil jeg spørge arbejdsministeren, om ikke også jeg må få en forklaring på,

[Lilli Gyldenkilde]

hvad han egentlig mener. Sagen er, at arbejdsministeren står her og fortæller os, at en speciel ungdomsløn er en dårlig løsning, og nævner, at i Holland, hvor man har en speciel ungdomsløn, har man bestemt ikke mindre arbejdsløshed end i Danmark, tværtimod. Men samtidig siger ministeren, at hvis løntrykkercirkulæret skal væk, så skal det være under forudsætning af, at det er overenskomstforhandlinger, går jeg ud fra. Ja men hvad er det for overenskomster, arbejdsministeren opfordrer til? Er det nogle overenskomster, som drejer sig om folk, der er i jobskabelsesordninger, i beskæftigelsesprojekter, eller hvad er det? Det er ikke en speciel ungdomsløn. Det har arbejdsministeren argumenteret imod. Det er ikke de ordinære overenskomster, for dem har vi i dag, og så havde løntrykkercirkulæret været overflødig. Hvad er det så, ministeren opfordrer til? Vi er nødt til at få det skåret så tydeligt ud som overhovedet muligt. Hvad er det egentlig, ministeren mener?

Lawaetz (FP):

Optimisme er jo en god egenskab, og det kan arbejdsministeren vel nok få brug for. Der er noget, der tyder på, at han får endnu mere brug for det.

Arbejdsministeren tillod sig, selv om man lægger op til en seriøs debat både ved første og anden behandling, direkte at sige, at fremskridtspartiet ikke er et seriøst parti. Det blev sagt på den måde, at af fremskridtspartiet og de konservative er de konservative i det mindste et seriøst parti. Jeg synes, det er en billig udtalelse, og det er ikke mig, der har lagt op til at trække debatten ned på det plan.

Man kunne jo følge arbejdsministerens system og sige: hvis nu samtlige ændringsforslag bliver vedtaget her i dag, vil arbejdsministeren så stemme ja eller nej til jobskabelsesforslaget på fredag? Sådan spurgte arbejdsministeren fru Grethe Fenger Møller. Nu ved jeg godt, at jeg er useriøs set med arbejdsministerens øjne, og at jeg taler til en arbejdsminister, men vil arbejdsministeren svare på spørgsmålet: hvis samtlige disse udmærkede ændringsforslag bliver vedtaget, vil arbejdsministeren så stemme ja eller nej på fredag? Det var dog interessant at få at vide.

Arbejdsministeren taler om enighed med ditten og datten. Ja, med hensyn til fru Grethe Fenger Møller er det jo sådan, at der skal lyses 3 gange, inden et ægteskab er indgået, så der er vel ingen risiko. Arbejdsministeren siger også, at vi er så og så enige. Hvad er det, vi er enige om? Det har vi været hele tiden. Vi har været enige om to ting: at det er en fantastisk ulykke, at vi er kommet derhen, at 70.000 unge mennesker ikke har noget at bestille, og at de tilsyneladende heller ingen mulighed har for det, fordi man har ført en forkert politik. Vi er enige om intentionerne. Jeg nævnte ikke i dag fremskridtspartiets forslag nr. L 170, men det er i virkeligheden intentionerne. De er så enkle, at man giver pengene ud til noget konstruktivt i stedet for til ren og skær understøttelse.

Så talte arbejdsministeren om lønnen. Det interesserer ham sikkert ikke. Jeg vil godt sige, at analyserne interesserer heller ikke mig, jeg stoler ærlig talt en smule mere på den praktiske erfaring, man har. Man har den praktiske erfaring, at det er fornuftigt med en divergerende løn, og at det er fornuftigt med en indslusningsløn. Der er masser af ting, der kunne ske, hvis man gik med til det, men det nævner arbejdsministeren ikke, han vil ikke. Han vil ikke tænke i den retning. Vi kan tage et eksempelovre fra Fyn. Der pløjede de 10 tdr. land jordbræ ned, fordi der var en lønsats, der skulle overholdes.

Jeg vil godt korrigere. Mit forslag går ikke ud på, at man starter 10 pct. under den for området gældende løn. Hvis arbejdsministeren har læst det, vil han se, at man starter kort og godt på den til enhver tid gældende minimalløn. Det er et lidt andet begreb.

Jeg synes, det er rigtigt og fornuftigt, og derfor var det da morsomt at stille det modsatte spørgsmål til arbejdsministeren: kan vi ikke få nogle konkrete svar på, hvor man egentlig står med hensyn til de ændringsforslag, ud over det, vi har fået? Vi skal stemme om det på fredag, og det, vi afgør i dag, er, hvordan det lovforslag, vi skal stemme om på fredag, skal se ud. Jo nærmere vi kan komme det, jo bedre er det.

Lone Dybkjær (RV):

Det skal blot være nogle få bemærkninger til fru Lilli Gyldenkilde.

[Lone Dybkjær]

Jeg tror, at vi er enige om bekymringen for ungdomsarbejdsløshed. Jeg mener heller ikke, at det er dér, diskussionen foregår. Vi må blot konstatere, at vi altså ikke er enige om måden at løse problemet på, og det mener jeg er en ærlig sag, og man behøver ikke skyde hinanden forkerte motiver i skoene af den grund. Derfor har jeg heller ikke sagt noget om SFs holdning til forskellige ting.

Jeg vil godt sige, at jeg ikke finder, der er belæg for, at det at ordningen kommer til at gælde for de 18–25-årige, betyder, at kvinder bliver kommanderet rundt af mænd i højere grad, end de gør det i dag. Det var nærmest det, fru Lilli Gyldenkilde sagde. Det kan jeg slet ikke se logikken i.

Så er der problemet, om ordningen vil ende som blot at være ekstraordinære tilskud, som efterhånden ikke længere er ekstraordinære. Det er klart en risiko ved alle ordninger. Jeg mener ikke, at risikoen ved denne ordning er større end ved andre ordninger, men selvfølgelig er der en risiko, det ved vi udmærket godt, og derfor mener vi også, det er vigtigt, at der er en revisionsparagraf i loven. Vi ser, hvordan loven udvikler sig, og vi ser, at det ikke bare bliver et generelt tilskud.

Ole Henriksen (SF):

Jeg synes, det var en noget desillusioneret hr. Kaj Poulsen fra socialdemokratiet og vel også arbejdsministeren, der i dag på socialdemokratiets og regeringens vegne skulle kommentere disse ændringsforslag.

Jeg mener, at hr. Kaj Poulsen mindst 7–8 gange håbede på, at dette kom til at holde, og jeg forstår godt, at der efterhånden kun for socialdemokratiet er ladt håbet tilbage omkring denne jobskabelsesordning. Hvis en række af de ændringsforslag nu bliver vedtaget, betyder det jo, at man har undermineret dette jobskabelsesforslag til nærmest uanvendelighed. I forvejen er forslaget jo belastet; der er de store arbejdsgivertilskud, der er fortsat risiko for en udskubningseffekt fra normale job til tilskudsjob, vi har et løntrykkercirkulære, og vi har problemer med arbejdsmarkedsnævnene. Og så kommer der altså her et radikalt forslag, som betyder, at ordningen nu kun skal gælde for unge under 25 år, når der skal laves jobskabelse. Det

gælder også, hvis man kigger på opblødningsforslaget fra det radikale venstre.

Disse to radikale forslag må være ganske uacceptable i deres helhed. Derfor forstår jeg hr. Kaj Poulsens trauma i dag på grund af skæbnen for det flagskib, man har søsat fra socialdemokratiets side eller er i færd med at søsætte. Med de radikale forslag er der tale om, at man går ti skridt tilbage, og så kæmper man på forskellig vis for at komme ét skridt frem. Det er et spørgsmål, om socialdemokratiet synes, at nu har dette forslag, deres flagskib i hele martspakken, fået et skud under vandlinjen, men det er også et spørgsmål, om man som socialdemokrat kan holde til at være med til at vedtage dette forslag i sidste ende. Jeg mener, at socialdemokratiet egentlig ville gøre sig selv den største tjeneste – eller regeringen, må det vel være – ved at trække forslaget og dermed sørge for at bringe sig i en parlamentarisk situation, så man ikke gør et forslag af denne karakter til et kabinetsspørgsmål ved tredje behandling, for det er det ikke værd, hvis de ændringsforslag, som er stillet af det radikale venstre, går igennem.

Jeg vil opfordre regeringen til, at man trækker dette forslag, og til, at man prøver at gennemføre resten af martspakken.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Hr. Ole Henriksen kunne ikke lide, at jeg i mit indlæg sagde, at vi håbede, at forslaget vil komme til at fungere sådan og sådan. Nu ved jeg ikke, hvor tæt hr. Ole Henriksen har læst forslaget, men hvis hr. Ole Henriksen læser forslaget, vil han finde ud af, at forslaget om jobskabelse er et tilbud til den danske befolkning, et tilbud, som vi håber på vil blive brugt godt og grundigt til at skabe arbejdspladser. Der skal ikke lægges andet i mine udtalelser.

Det ville selvfølgelig være rart at være mere renlivet og sige, at når det er sådan, så bliver det sådan, og når det bliver sådan, så er det sådan. Vi tror, og vi håber, at denne lov vil fungere. Det renlivede, hr. Ole Henriksen forsøger at give udtryk for, vil ikke give nogen arbejdspladser.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

[Arbejdsministeren]

Jeg skal sige til fru Lilli Gyldenkilde, at der er ingen modsætning mellem det, jeg sagde før, om, at vi ikke er tilhængere af en speciel ungdomsløn, og det forhold, at vi ønsker, at arbejdsmarkedets parter selv skal klare spørgsmålet om aflønningen på de egentlige beskæftigelsesarbejder; det er jo det, vi taler om her.

Den bekendtgørelse, arbejdsdirektøren har udstedt, ved fru Lilli Gyldenkilde udmærket ikke giver unge en lavere løn end den almindeligt på arbejdsmarkedet gældende voksenløn, som et stort flertal af lønmodtagerne har stemt ja til ved sidste overenskomstforhandling. Det, lønbekendtgørelsen gør, er at løse et specielt ubalanceproblem, som fru Lilli Gyldenkilde dybt i sit store hjerte ved eksisterer, når folk på 18 år, der kommer ind på egentlige beskæftigelsesarbejder i hovedstadsområdet, aflønnes med en løn, der ligger over gennemsnitslønnen for metalarbejdere i Danmark. Jeg vil meget gerne holde den diskussion – der er en masse principper og besværligheder, og hvis jeg bare kunne sno mig ud af nogle af disse besværligheder, så ville jeg være lykkelig – helt adskilt fra den diskussion, der føres med de borgerlige partier om behovet for at komme ned under den normale voksenløn, når man er ung voksen. Jeg mener ikke, at de to diskussioner har meget med hinanden at gøre.

Jeg vil gerne sige til hr. Lawaetz, at jeg er ked af, at hr. Lawaetz misforstod mig. Det, jeg kritiserede, var den tradition, som er indført af fremskridtspartiet. Det var ikke hr. Lawaetz. Jeg udtalte mig vist også meget anerkendende om hr. Lawaetz' bemærkninger i øvrigt. Nej, det er den dårlige skik, fremskridtspartiet har indført, at man stiller en lang række ændringsforslag, og uanset om de ændringsforslag bliver vedtaget, stemmer man alligevel imod forslaget ved tredje behandling. Det var ikke god parlamentarisk tone, før fremskridtspartiet kom i folketinget, og den omstændighed, at det konservative folkeparti i dag er i den situation – selv om jeg godt kunne høre, at det hverken var ja eller nej, men et klart konservativt »måske«, vi hørte fra den konservative ordfører – er et krisetegn. Selvfølgelig er det et krisetegn . . . nå, men jeg tør ikke af hensyn til hr. Erhard Jakobsen belære nogen om parlamentariske sæder, så jeg skal afholde mig fra det. Men jeg mener i hvert tilfælde ikke, det er et

sundhedstegn, at man stiller en stribe principielle ændringsforslag, men ikke kan give svar på, om man, hvis folkettinget følger ens råd om at ændre forslaget på det punkt og det punkt og det punkt og det punkt, vil stemme ja eller nej.

Jeg vil gerne sige til hr. Ole Henriksen, som måske – al ære og respekt for alle ordførerne – kom med dagens mest interessante indlæg, at jeg mener ikke, fagbevægelsen havde eksisteret i dag med den holdning, hr. Ole Henriksen her giver udtryk for. Jeg mener, at det er en erfaring, man har måttet leve med altid, at man stiller sine krav, man stiller sine forslag, man forhandler så langt, man overhovedet kan komme, men ind imellem må man acceptere forringelser. Man skal ikke acceptere enhver forringelse i enhver situation, men jeg synes, der skal et stærkt bryst til at sige, at man ønsker at stemme nej til jobskabelsesforslaget, som det nu ligger – det indeholder ganske vist en aldersgrænse, som regeringen og jeg har argumenteret meget stærkt for er absolut uheldig, men hvor der alligevel er sket en betydelig opblødning ved det ændringsforslag, der nu er stillet, og hvor det er muligt projekt for projekt at tage konkret stilling i arbejdsmarkedsnævne, også efter den formulering, jeg gav før – at man på forhånd siger, at det er så dårligt et forslag, at det burde regeringen trække tilbage. Selv om man har et ønske om 8 timers arbejdsdag, kunne det godt være, at et fremskridt fra 12 til 10 timer ikke var at foragte. Jeg mener altså, at hr. Ole Henriksen burde tænke endnu en gang over tingene og vurdere, om det er rigtigt at kaste denne – det indrømmer jeg – reducerede chance fra sig.

Jeg skal ikke sige noget til hr. Ellemann-Jensen, og jeg håber, at han vil gøre mig en tilsvarende tjeneste en anden dag.

(Kort bemærkning).

Lawaetz (FP):

Det er rigtigt, at fremskridtspartiet stiller masser af ændringsforslag, og det bliver vi ved med, for der er tusinder af ting, der efter vor mening trænger til at ændres. Denne gang har vi kun stillet 2 ændringsforslag – det ene er vi kun medforslagsstillere til – som vi betragter som meget seriøse, nemlig om en begyndelsesløn og om, at det skal foregå i den private sektor. Det er derfor en

[Lawaetz]

upassende anledning at trække diskussionen ned på et lavere plan og diskutere, om vi er seriøse eller ikke seriøse. Jeg vil tillade mig at fortsætte på det plan, jeg bedst kan lide, og arbejde med og drøfte det her sagligt og seriøst og ikke gå ind i en debat om, hvorvidt fremskridtspartiet er seriøst eller ej. Det kommer overhovedet ikke sagen ved.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 12
vedtoges med 85 stemmer mod 81.

Ændringsforslag nr. 13
vedtoges med 85 stemmer mod 76; 5 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 14 betragtedes som bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsforslag nr. 12 og 13.

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, og § 2
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 om en ny affattelse af § 3
forkastedes, idet 76 stemte for, 90 imod.

§ 3
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3
forkastedes, idet 76 stemte for, 90 imod.

§ 4
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 10 om en ny affattelse af § 9
forkastedes, idet 25 stemte for, 141 imod.

Ændringsforslag nr. 5
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 om, at § 5 udgår, betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 2.

§ 5
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6
forkastedes uden afstemning.

§§ 6 og 7
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 7
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8 og § 8, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 9 om, at § 9 udgår, betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 2.

§§ 9, 10 og 11
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 11
vedtoges med 88 stemmer mod 78.

§ 12, således ændret, og § 13 med de foretagne ændringer
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 15
forkastedes, idet 75 stemte for, 90 imod.

Ændringsforslag nr. 16
forkastedes, idet 25 stemte for, 141 imod.

§§ 14-16 og ændringsforslag nr. 18
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 17 om, at § 17 udgår betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 2.

§ 17 med den foretagne ændring, § 18 og ændringsforslag nr. 19
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 20 betragtedes som

bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 2.

§ 19 med den foretagne ændring vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 21 om, at § 20 udgår, betragtedes som

bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 2.

§§ 20 og 21 og ændringsforslag nr. 22 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 23 og 24 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 25 vedtoges med 85 stemmer mod 74; 5 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 26 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 27 betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 25.

Ændringsforslag nr. 28, § 22 med de foretagne ændringer og §§ 23 og 24 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ninn-Hansen):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15, hvor vi begynder med punkt 30 på dagsordenen: Spørgsmål til ministrene.

Mødet udsat kl. 12.06

Mødet genoptaget kl. 13.15

Man gik først til dagsordenens punkt 30, som var:

30) Spørgsmål til ministrene.

Spm. nr. 785

1) Til udenrigsministeren af:

Steen Folke (VS):

»Har den danske regering forpligtet sig til at betale en del af udgifterne til opstilling af de 572 Cruise- og Pershing-atomraketter, som NATO planlægger at placere i en række vest-europæiske lande i 1983?«

Skriftlig begrundelse

Ifølge en artikel i Jyllands-Posten den 21. maj 1982 er Danmark forpligtet til at betale en del af udgifterne til opstilling af de nye atomraketter i form af et bidrag til NATOs infrastrukturprogram. Efter forlydende er der tale om 40 mill. kr., men beløbets størrelse er fuldstændig underordnet.

Afgørende er det, at en økonomisk bevilling på håndgribelig vis gør Danmark medansvarlig for opstillingen af de nye atomvåben. En dansk bevilling til atomraketter opstillet bl.a. syd for den danske grænse gør den erklærede danske modstand mod atomvåben fuldkommen illusorisk.

Ifølge Jyllands-Posten er kredse i det norske arbeiderparti i oprør over en tilsvarende norsk bevilling. Det danske broderparti og regeringen kan endnu nå at sige fra over for NATOs nye atomraketter ved at nægte at medvirke til de fornødne bevillinger.

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Jeg vil først sige, at jeg er en lille smule forbavset over, at hr. Steen Folke stiller det spørgsmål. Sagen er nemlig den, at hr. Steen Folke kunne få svaret, hvis han læste det communiqué, der blev vedtaget ved NATO-rådsmødet den 12. december 1979, hvor dobbeltbeslutningen blev truffet.

Endvidere var det således, at forsvarsministeren her i tinget den 27. november samme år også meget klart gav udtryk for, at i vedtagelsen ligger, at der skal være fælles finansiering for de lande, der indgår i det integrerede samarbejde i NATO.

[Udenrigsministeren]

Jeg vil for øvrigt føje til, at efter regeringens opfattelse må det nu dreje sig om, at alle kræfter koncentrerer om forhandlingsdelen af dobbeltbeslutningen, det vil sige, at vi forhåbentlig kommer frem til et forhandlingsresultat, der indebærer, at det ikke bliver nødvendigt at opstille vestlige, såkaldte INF-våben.

Steen Folke (VS):

Jeg skal ikke kunne sige, om det er fremgået af tidligere svar, det, som udenrigsministeren nu siger. Jeg erindrere det ikke, men vil på ingen måde bestride det, når det bliver sagt. Det er nu flere år siden, den debat var. Det har i hvert fald ikke været særlig stærkt fremme i debatten på noget tidspunkt, at Danmark direkte bliver medansvarlig for de 572 nye atomraketter også i den form, at Danmark direkte økonomisk skal bidrage til raketternes fremstilling og udstationering.

Dengang beslutningen, den fatale beslutning, blev truffet i december 1979, tog den danske regering jo et lille, forkølet forbehold over for beslutningen. Jeg er godt klar over, at man siden har accepteret og støttet beslutningen, men først nu er det altså kommet frem i Norge og har givet anledning til en meget stærk debat i Norge, at man også i Norge skal bidrage direkte til finanseringen af de nye atomvåben.

Jeg er glad for, at det bliver sagt klart, og må takke for et klart svar. Jeg beklager selvfølgelig, at regeringen altså gerne vil være med til direkte at finansiere disse nye 572 atomraketter. Jeg mener, de udgør et uhyrligt skridt på oprustningens vej. Jeg synes, det undergraver den erklærede danske atompolitik, at man altså direkte er medansvarlig for og med til at give bevillinger til disse nye atomvåben.

Som sagt, jeg kan takke for et klart svar. Jeg er sikker på, at det vil indgå med større styrke i den fortsatte debat om disse atomraketter og i den kamp, der føres, heldigvis, af fredsbevægelserne og andre imod den nye oprustning, som de 572 nye NATO-atomraketter repræsenterer.

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

For at der ikke skal være nogen misforståelse. Der er ikke tale om, at Danmark deltager i finansiering af atomvåben, men der er

tale om, at man i fællesskab over det, der hedder infrastrukturkontoen, er med til at betale forskellige anlægsudgifter, når det drejer sig om opstilling af de pågældende våben.

Steen Folke (VS):

Så vil jeg bede udenrigsministeren om at svare på: hvad er det for anlægsudgifter, man betaler? Herunder vil jeg bede ministeren forklare forskellen på en direkte deltagelse i udgifterne til de våben og betaling til nogle af anlægsudgifterne. Er det de ramper, som de skal stå på, som Danmark er med til at finansiere? Er det køretøjer, eller hvad er det for noget, som Danmark finansierer, og som er nødvendigt i forbindelse med opstilling af de 572 nye atomraketter?

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Der er tale om en lang række anlægsopgaver, der skal klares, såsom opstilling af hegn, sikkerhedsforanstaltninger, jordvolde og en masse andre lignende ting. Det er dér, Danmark deltager i finansieringen med et beløb, der er på ca. 75 mill. kr. over en 3-årig periode.

Steen Folke (VS):

Vil det sige, at der kun er tale om hegn, sikkerhedssystemer og jordvolde? Det lyder jo vældig rart. Det er altså noget, der skal forhindre, at disse atomraketter generer de naboer, de står lige ved siden af. Det hjælper selvfølgelig ikke så meget, når først de skal fyres af. Jeg vil gerne have præciseret, at det udelukkende er den slags sikkerhedsforanstaltninger, der er tale om. Eller er der også tale om bevillinger til andre formål? Jeg nævnte affyringsramper, køretøjer og andre ting, der indgår.

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

For en gangs skyld er jeg glad for, at hr. Steen Folke stiller mig tillægsspørgsmål, fordi det giver mig anledning til at sige til hr. Steen Folke, at der er ikke tale om finansiering af selve missilet, og heller ikke når det drejer sig om affyringsramper som sådanne. Det er udenomsanlæg, det drejer sig om.

Hermed sluttede spørgsmålet.

2) Til *landbrugsministeren* af:**Collet (KF):**

»Vil ministeren sikre økonomien i fjerkræavl øst for Store Bælt ved at tillade rullende fjerkræslagterier?«

Skriftlig begrundelse

På Sjælland og Lolland-Falster har 70 hønseriejere ifølge oplysninger i pressen sluttet sig sammen med henblik på at skabe slagterikapacitet øst for Store Bælt ved at etablere rullende fjerkræslagterier. Men landbrugsministeriet har ifølge oplysninger i pressen endnu ikke givet den nødvendige tilladelse.

I dag findes der kun fjerkræslagterier vest for Store Bælt. Dette betyder, at bl.a. hønseridriften øst for Store Bælt bliver mindre rentabel. En tilladelse til rullende slagterier vil kunne rette op på dette forhold. Alternativet til tilladelse kan blive, at udsætterhønsene må sendes til destruktion og mange hønserier må lukke.

På denne baggrund anmodes landbrugsministeren om snarest at sikre en tilladelse til de rullende hønseslagterier.

Collet (KF):

Baggrunden for spørgsmålet er, at der på Sjælland og Lolland-Falster er sket en sammenslutning af hønseriejerne for at skabe slagterikapacitet øst for Store Bælt ved at etablere rullende fjerkræslagterier. Men landbrugsministeriet har ifølge oplysninger i pressen endnu ikke givet den nødvendige tilladelse. Der findes i dag ikke tilstrækkelig fjerkræslagterikapacitet øst for Store Bælt, og det betyder, at hønseridriften øst for bæltet bliver mindre rentabel. En tilladelse til rullende slagterier vil kunne rette op på dette forhold. Alternativet kan blive, at udsætterhøns må sendes til destruktion og mange hønserier må lukke.

Reguleringen af producenternes egen slagtning sker ved et cirkulære, KK 4364/1977 af 29. november, fra veterinærdirektoratet.

Mit spørgsmål til landbrugsministeren går ud på, om han vil sikre, at fortolkningen af dette cirkulære sker på en sådan måde, at etablering af rullende slagterier muliggøres.

Landbrugsministeren (Bjørn Westh):

Den form, spørgeren har givet sit spørgsmål såvel som den for spørgsmålet givne begrundelse, fremstiller denne sag, som om det alene kommer an på min velvilje at tillade rullende fjerkræslagterier. Sådan forholder det sig rent faktisk ikke, og jeg vægrer mig ved at tro, at spørgeren er uvidende om, at der her er tale om et område, der er reguleret igennem et rådsdirektiv, nemlig direktiv nr. 71/118 af 15. februar 1971 om sundhedsmæssige problemer i forbindelse med fersk fjerkrækød – et direktiv, der altså var kendt, inden vi tiltrådte Fællesskaberne. Dette rådsdirektiv fastsætter meget detaljerede regler for indretning af fjerkræslagterier, og i modsætning til andre harmoniseringsdirektiver, f.eks. om fersk kød og kødprodukter, gælder bestemmelserne ikke alene for handel mellem medlemslandene, men i princippet også for det fjerkrækød, der omsættes på hjemmemarkedene. Direktiverne fastsætter bl.a. bestemmelser om slagteriets opdeling i lokaler, om gulve, mure, vandforsyninger og afløb samt om slagteriets indhegning – alt sammen krav, der umuliggør at godkende et såkaldt rullende slagteri.

Der findes imidlertid i direktivet en undtagelsesbestemmelse gående ud på, at de fastsatte bestemmelser ikke finder anvendelse på fjerkrækød, som i enkelte tilfælde sælges af producenten direkte til den endelige forbruger med henblik på dennes eget forbrug, altså staldråddorssalg. Veterinærdepartementet og landbrugsministeriet må bl.a. med støtte i udtalelser indhentet fra EF-Kommissionen anse denne undtagelsesbestemmelse for uanvendelig på den systematiske udskiftning af æglæggende høner fra producenter med dyreflokke på mange tusinde, hvor slagtning derfor ikke har et håndværksmæssigt præg, men er tilrettelagt ved benyttelse af et egentligt rullende slagteri, altså netop en form for slagteri, som direktivet simpelt hen ikke giver nogen mulighed for at godkende.

Må jeg til sidst blot nævne, at det ikke er rigtigt, som der står i begrundelsen, at der kun findes fjerkræslagterier vest for Store Bælt. Så vidt det er oplyst for mig, findes der også slagterier øst for Store Bælt, nemlig Skovdal ved Herlufmagle, Strandagergård, Stokkemark på Lolland, Forsøgsfjerkræslagteriet Favrholt ved Hillerød og Høng Fjerkræslagteri.

Collet (KF):

For at tage landbrugsministerens sidste kommentar først, så er det rigtigt, hvad landbrugsministeren siger: at begrundelsen ikke indeholder helt korrekte oplysninger. Som landbrugsministeren måske lagde mærke til, havde jeg i min mundtlige begrundelse ændret synspunktet, idet jeg sagde, at der ikke var tilstrækkelig slagterikapacitet øst for Store Bælt. Det er et faktum, som ikke bestrides – heller ikke af fjerkræslagterierne, som har interesse i, at disse rullende slagterier ikke etableres.

Med hensyn til EFs hygiejnedirektiv er det selvfølgelig rigtigt, hvad landbrugsministeren siger. Det direktiv, som faktisk styrer det, er nu ikke det, som landbrugsministeren nævnte, men direktiv nr. 75431/EØF.

Jeg synes nok, man kunne se på det faktum, at rentabiliteten i høneridriften ville blive ganske alvorligt forbedret ved etablering af rullende fjerkræslagterier. Selv fjerkræeksportudvalget, som er imod rullende slagterier, erkender, at der vil ske en forbedring af økonomien pr. høne på 5 kr. Det vil for en besætning på 40.000 høner sige en årlig forbedring i dækningsbidraget på 200.000 kr. Det er et ganske betydeligt beløb. Derfor synes jeg, landbrugsministeren burde se på dette spørgsmål. Efter min opfattelse har landbrugsministeren 100 pct. mulighed for at træffe den beslutning at etablere rullende fjerkræslagterier, hvis han ønsker det.

Følge oplysninger, som jeg har fået, er det ikke alene Kommissionens bemærkninger til direktivet, som har været afgørende; der er også dannet en praksis i landbrugsministeriet for fortolkning af direktivet og de danske bestemmelser, og det er denne fortolkning, som danner udgangspunkt for en eventuel beslutning om rullende fjerkræslagterier. Derfor vil jeg gerne bede landbrugsministeren overveje sagen endnu en gang. Efter min opfattelse ligger sagen 100 pct. i landbrugsministerens hånd.

Arne Melchior (CD):

Personligt ser jeg en meget stor fare i rullende slagterier. Jeg har dog mest interesseret mig for spørgsmålet med hensyn til kreaturer. Jeg vil gerne spørge ministeren – eller halvvejs lægge ham i munden – om han kunne tilslutte sig den tanke, at man henviser

sådanne producenter, der mener sig underforsynede med slagterikapacitet, til selv ved at slutte sig sammen eller på anden, ganske almindelig, liberal, kapitalistisk måde at foranledige sådanne slagterier oprettet stationært, som der måtte være behov for.

Landbrugsministeren (Bjørn Westh):

Jeg vil gerne til hr. Collets tillægsspørgsmål sige, at Danmark er et meget stort eksportland, et land, der tager mange valutakroner hjem på at kunne eksportere kvalitetsvarer, bl.a. fordi vi kan hævde, at vi har et meget højt veterinært stade. (Collet (KF): Nej!). Jo. Det mener jeg ikke vi skal sætte over styr ved at slække på nogle bestemmelser på dette område, hvor der er mulighed for at klare problemerne dels gennem de eksisterende slagterier, dels på den måde, hr. Arne Melchior har peget på. Det skal også være et svar til hr. Arne Melchior.

Jeg kan i øvrigt sige, at Fjerkræeksport-Udvalget er enigt med landbrugsministeriet i den holdning, vi har indtaget. For os er det altså afgørende, at vi bevarer en høj veterinær kvalitet, og vi har vel også i de seneste måneder lært, at det ikke altid er af det gode, hvis der kommer transport fra den ene ejendom til den anden. Hvis vi skal bevare den sundhedsmæssige tilstand, vi har, tror jeg ikke, man skal fremme den slags ting.

Collet (KF):

Nu er det jo et spørgsmål om at slække på bestemmelserne, som landbrugsministeren fremdrager. Der er nok tale om det, man kalder for tekniske fremskridt, her, og det, man især slår på, er vel nok det miljømæssige og det sundhedsmæssige. På baggrund af de oplysninger, jeg er i besiddelse af, tror jeg, at det ved lidt behændighed og sådan lidt smidighed kunne lade sig gøre at indrette disse rullende fjerkræslagterier på en sådan måde, at det kunne blive miljømæssigt forsvarligt og samtidig opfylde en rimelig hygiejnisk standard.

Med hensyn til landbrugsministerens bemærkning om transport fra den ene ejendom til den anden er det nok landbrugsministeren bekendt – det er måske lidt polemisk – at høns ikke får mund- og klovsyge, og normalt er disse store fjerkræproducenter jo ejendomme, hvor der ikke findes andre husdyr. Der-

[Collet]

for tror jeg, at frygten for transport fra den ene ejendom til den anden måske nok er en smule overdrevet.

Landbrugsministeren (Bjørn Westh):

Jeg har ikke noget imod at være smidig og behændig, men jeg ønsker ikke at sætte Danmarks veterinære status over styr.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 793

3) Til undervisningsministeren af:

Ole Bernt Henriksen (KF):

»Kan Århus amt lovligt nægte Langkær gymnasium oprettelse af klassisk-sproglig linje, når det fornødne antal elever har meldt sig?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til Jyllands-Posten den 27. maj 1982 og ministerens tidligere svar til spørgeren vedrørende de klassiske sprogs fremtid.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Ministeriet har først for nogle få dage siden fået forelagt den sag skriftligt fra rektor for Langkær gymnasium, der over for Århus amtskommune har protesteret mod amtets afslag på at oprette en klassisk-sproglig gren, skønt 10 elever har meldt sig til denne. I henhold til bekendtgørelsen kan ingen nye grene oprettes, medmindre dette minimumstal på 10 foreligger. Rektor har herunder henvist til den særstilling, som den klassisk-sproglige gren skulle have i gymnasieloven og i bekendtgørelsen om undervisning i gymnasiet.

Hele dette spørgsmål refererer sig formentlig til den historiske baggrund for almueskoleloven af 1903, hvorefter gymnasiets undervisning skal meddeles på 3 linjer, nemlig den klassisk-sproglige, den nysproglige og den matematisk-naturvidenskabelige linje, sammenholdt med den nuværende gymnasielovs § 4, hvori græsk er nævnt som et gymnasiefag. Spørgsmålet er, om det bevirker, at disse linjer, der ved de senere gymnasielove er overgået til at blive grene fra 2. g, får en særstilling i henseende til, at en skole har pligt

til at oprette dem, når elevgrundlaget foreligger.

Dette lyder teknisk og indviklet; det er det også. For at sige det på en lidt kortere manér: det er et spørgsmål af juridisk, fortolkningsmæssig karakter, som er stillet her i dag. Jeg må desværre sige, at på grund af den meget korte tidsfrist, der har været, har ministeriet ikke nået at bearbejde den skriftlige henvendelse fra rektor endnu, men det vil ske snarest muligt.

Ole Bernt Henriksen (KF):

Jeg takker for svaret, men jeg ved jo, at ministeren og jeg egentlig er meget enige i denne sag, og jeg tror, det er godt, vi får den taget op ved denne lejlighed.

Det er rigtigt, at der står i § 4 i gymnasieloven, at der skal oprettes en sådan linje, såfremt betingelsen om de 10 elever er opfyldt. Det er den, og derfor må jeg sige, at jeg kan godt forstå, der kan være noget i sagen, men jeg kan ikke forstå, at ministeren ikke klart kan sige til mig, at når lovens og bekendtgørelsens ord er opfyldt, så skal linjen oprettes.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Det er altså et spørgsmål, om der foreligger en sådan særstilling for faget græsk. Det er det, vi skal se nærmere på.

Jeg kan oplyse over for spørgeren, at den pædagogiske tilladelse til oprettelse af grene gives af direktoratet og den økonomiske af ejeren – for statsskolerne er det altså ministeriet og for de øvrige skoler amtet eller den private skole. Praksis ved statsskolerne har været, at hvis der er en speciel interesse i oprettelsen, giver man den, og hvis der ikke er en speciel interesse, så overlader man det til skolen, hvis løntimeforbruget ikke øges.

Men det, der skal juridisk afklares nu, er, om der gælder specielle forhold for faget græsk.

Ole Bernt Henriksen (KF):

Jeg synes i høj grad, der gælder specielle forhold for faget græsk, for forholdet er jo det, at på adskillige skoler får den sproglige linjes elever overhovedet ikke tilbud om at modtage den undervisning i græsk, som de har ret til at få efter loven.

[Ole Bernt Henriksen]

Jeg ville derfor gerne spørge ministeren: vil ministeren foranledige, at alle unge mennesker næste år får at vide, at de har en lovlig mulighed for at få både græsk og latin? Det er jo en forunderlig tilstand, at folk ikke gøres bekendt med deres rettigheder i et cirkulæremateriale. Jeg har noget af det her, som er ret så omfattende. Der findes børn i visse egne af landet, som overhovedet ikke aner, at de kan få undervisning i græsk og latin.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg kan ikke være uenig med spørgeren i, at der er noget særligt ved faget græsk, men uanset hvad spørgeren og jeg måtte synes som personer, så er dette altså i denne forbindelse et juridisk spørgsmål, og dér batter spørgerens og mine private synspunkter måske ikke så forfærdelig meget.

Jeg kan oplyse, at vi i ministeriet tidligere har godkendt grene, fordi f.eks. den pågældende gren ikke har været at finde i amtet. Her drejer det sig altså om den klassisk-sproglige linje ved Langkær gymnasium. Der er ikke så langt til det nærmeste gymnasium, nemlig Århus katedralskole, som har græsk.

I øvrigt er der altså en meget velvillig holdning. Dels søger man at imødekomme elevernes ønske allerede ved fordelingen til l. g. hvis de har givet udtryk for det på det tidspunkt, dels er man velvillig over for et ønske om at skifte skole, så eleverne derved kan opnå de specielle linjer og grene, de gerne vil have.

Ole Bernt Henriksen (KF):

Jeg takker ministeren for velviljen, men vil gerne spørge: skulle vi nu ikke være enige om, at ministeren udstedte en bekendtgørelse, hvorefter alle, der skal i gymnasiet, skal have at vide, at de også har mulighed for at få græsk? Dette er ikke et juridisk spørgsmål, det kan ministeren bare gøre. Vil ministeren ikke godt gøre det?

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Der er i det materiale, der stilles til rådighed, oplysning om, hvilke valgmuligheder der er i gymnasiet. Jeg kender det bedst her fra Københavns amt, hvor det helt klart er gennemgået, hvilke valgmuligheder der er på de enkelte gymnasier. Det vil de elever, der

søger i gymnasiet, kunne gøre sig bekendt med, inden de søger ind.

Ole Bernt Henriksen (KF):

Det drejer sig om afkrydsningen. Eleverne foretager jo en afkrydsning, og for at man kan sætte kryds ud for græsk, skal der stå græsk på skemaet. Det er det, jeg tænker på.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Fjerde næstformand (Arentoft):

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Bertel Haarder: spm. nr. 731, 754 og 764

Holger K. Nielsen: spm. nr. 733

Tinning: spm. nr. 735, 748 og 752

Sønderby: spm. nr. 745

Chr. Christensen: spm. nr. 755

Marianne Bentsen-Pedersen: spm. nr. 756

Mimi Stilling Jakobsen: spm. nr. 758

Karen Højte Jensen: spm. nr. 759

Halvgaard: spm. nr. 761

Steenholdt: spm. nr. 762

Stetter: spm. nr. 763

Ingerlise Koefoed: spm. nr. 765

Flemming Jensen: spm. nr. 769

Mette Madsen: spm. nr. 771

Bernhard Baunsgaard: spm. nr. 772

Inge Krogh: spm. nr. 774

Ellemann-Jensen: spm. nr. 788

Spm. nr. 731

Til *arbejdsministeren* (11/5 82) af:

Bertel Haarder (V):

»Vil ministeren sørge for, at arbejdsformidlingen retter sig efter folketingets vedtagelse om, at der skal gøres lige så meget for at skaffe lærepladser som for at skaffe EFG-praktikpladser?«

Begrundelse

En slagtermester i Sønderborg har i forbindelse med ansøgning om støtte til oprettelse af ekstraordinære lære- og praktikpladser fået tilsendt et brev fra arbejdsformidlin-

[Bertel Haarder]

gen i Sønderborg, hvor der gøres opmærksom på, at »EFG-elever prioriteres højest«.

Det er klart i modstrid med nævnte motiverede dagsorden, hvilket meget tydeligt fremgår af den forudgående folketingsdebat.

Svaret ønskes bilagt det cirkulære til AF-kontorerne, hvormed lignende fejl søges undgået i fremtiden.

Besvarelse (24/5 82):

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Arbejdsdirektoratet har efter at have været i kontakt med arbejdsformidlingen i Sønderborg oplyst, at det brev, som nævnes i spørgsmålets begrundelse, er et standardbrev, som arbejdsformidlingen indtil for nylig har anvendt i forbindelse med oprettelse af ekstraordinære lære- og praktikpladser. Denne skrivelse er imidlertid nu ændret, idet bemærkningen om, at EFG-elever prioriteres højest, er udgået. Kopi af den nu anvendte standardskrivelse vedlægges. (Ikke optrykt her).

Som baggrund for anvendelsen af den tidligere standardskrivelse har arbejdsdirektoratet oplyst, at brevs indhold var udformet på grundlag af retningslinier aftalt mellem Sønderjyllands amtskommune og arbejdsformidlingen og i overensstemmelse med undervisningsministeriets cirkulære af 1. oktober 1980, hvor det af punkt 1.3.2 fremgår, at man først og fremmest bør anvende muligheden for at etablere ekstraordinære praktik- og lærepladser til at afhjælpe mangelen på pladser for unge, som har påbegyndt en uddannelse, men som ikke kan færdiggøre den på grund af manglende praktikplads. Det nævnes i cirkulæret, at denne formulering især tager sigte på EFG-uddannelsen og på uddannelserne til kemi- og biologilaborant. Denne prioritering er senere understreget i en skrivelse fra direktoratet for erhvervsuddannelserne af 18. november 1980 om prioritering af de amtskommunale tilskud til ekstraordinære praktik- og lærepladser i de private virksomheder.

Arbejdsdirektoratet har endvidere anført, at arbejdsformidlingen i forbindelse med sit almindelige opsøgende arbejde altid har bestrebt sig for at skaffe uddannelsesstillinger til uddannelsessøgende uden hensyn til, om der var tale om lærepladser eller EFG-praktikpladser.

Direktoratet finder herefter ikke, at der er behov for at indskærpe over for arbejdsformidlingen, at der skal gøres lige så meget for at skaffe lærepladser som for at skaffe praktikpladser, således som det ønskes i spørgsmålets begrundelse.

Da arbejdsformidlingen i Sønderborg ikke længere benytter den standardskrivelse, der er refereret til i begrundelsen for spørgsmålet, og da der ikke i øvrigt har været rejst kritik af arbejdsformidlingens administration, er arbejdsministeriet enigt med arbejdsdirektoratet heri.

Spm. nr. 733

Til *undervisningsministeren (12/5 82)* af:

Holger K. Nielsen (SF):

»Agtter ministeren at fremsætte forslag til forbedring af EFG-elevernes økonomiske forhold i basisåret?«

Begrundelse

Under 1. behandling af SFs forslag til folketingsbeslutning nr. B 62 om genindførelse af løn i EFG-elevernes basisår den 27. april sagde undervisningsministeren bl.a. følgende: »Derimod finder jeg, at man kunne overveje at søge gennemført en løsning af mindre vidtgående art, såfremt der kan opnås politisk tilslutning til den.« (Tidenden sp. 6144).

Spørgeren forsøgte under debatten at afæske ministeren et svar om, hvorvidt regeringen konkret vil fremsætte forslag herom. Da der imidlertid ikke blev svaret herpå, er det spørgerens håb, at der gennem dette skriftlige spørgsmål kan gives en præcisering af regeringens hensigter på dette område.

Besvarelse (28/5 82):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Regeringen har gang på gang tilkendegivet, at den økonomiske forvriddning mellem mesterlærlinge og EFG-basiselever er et alvorligt problem. Det vil være spørgeren bekendt, at vi hver gang har måttet konstatere, at de politiske muligheder for en ændring af dette forhold ikke er til stede.

Min udtalelse under 1. behandling af det i begrundelsen for spørgsmålet nævnte forslag til folketingsbeslutning skal forstås således, at regeringen fortsat ser med alvor på dette

[Undervisningsministeren]

problem, og at regeringen i spørgsmålet om eventuelle uligheder mellem de to faglige uddannelser anser den økonomiske ulighed for den væsentligste.

Den efterfølgende debat har ikke givet megen grund til optimisme med hensyn til at finde en rimelig løsning i den nuværende situation.

Spm. nr. 735

Til *industriministeren* (12/5 82) af:

Tinning (VS):

»Hvad agter ministeren at gøre i forbindelse med, at banker og sparekasser udnytter deres monopol på at give statsgaranterede studielån til at stavnsbinde studielånstagere til også at have deres øvrige bankforretninger med disse banker og sparekasser?«

Begrundelse

Det er ved at være almindelig praksis, at banker og sparekasser søger at tvinge låntagere af statsgaranterede studielån til også at oprette lønkonto m.m. Såfremt en studielånsmodtager ikke følger dette krav, bliver renten sat op i de fleste tilfælde fra 16 pct. til 20 pct.

Dette betyder, at en studiegæld på 100.000 kr. forøges med 30.000 kr. ved en afdragsperiode på 10 år og ca. 50.000 kr. ved en afdragsperiode på 15 år.

Dette er efter vor mening en grov udnyttelse af de monopollignende forhold, som pengeinstitutterne indtager som de eneste, der kan formidle statsgaranterede studielån. I loven om statsgaranterede studielån er der ikke fastsat bestemmelser angående renter af disse lån. Det er banker selv, der fastsætter deres vilkår. Det udnytter banker og sparekasser til at tvinge studielånstagere til at oprette lønkonto m.m. Det må absolut betragtes som i strid med monopolloven og almindelig forretningsetik. Dertil skal føjes, at pengeinstitutterne forandrer en indgået aftale. Da låneaftalerne blev indgået, var det ikke en betingelse, at låntagerne skulle oprette lønkonto m.m.; denne betingelse er der først stillet krav om, efter at låntageren har optaget lånet og således ingen mulighed har for at overveje rimeligheden af disse betingelser.

Derudover skal der peges på det urimelige i, at pengeinstitutterne kan forskelsbehandle

2 studielånsmodtagere, hvor den låntager, der har lønkonto, slipper ca. 4 pct. billigere end den, der ikke har det, når der er samme sikkerhed for lånet, nemlig ved, at staten garanterer for lånet, uanset hvilken tilknytning til pengeinstituttet låntageren i øvrigt har. Statskautionen bliver således brugt – sikkert imod sin hensigt – til at presse studielånsmodtagere til at oprette lønkonti til at stavnsbinde disse i de næste 10–15 år.

Besvarelse (26/5 82):

Industriministeren (Erling Jensen):

Indledningsvis skal jeg bemærke, at det påhviler tilsynet med banker og sparekasser at påse, at landets pengeinstitutter drives i overensstemmelse med redelig forretningsskik og god bank- og sparekassepraksis, jfr. bank- og sparekasselovens § 1, stk. 6. Pengeinstitutternes virksomhed skal tillige drives i overensstemmelse med markedsføringsloven, ligesom bank- og sparekassetilsynet er tilsynsmyndighed efter monopolloven.

Tilsynet med banker og sparekasser har over for mig oplyst, at det har modtaget en række klager over pengeinstitutter, som har forhøjet rentesatsen for studielån, hvor låntageren ikke benyttede pengeinstituttet som eneste forbindelse i bank- og sparekassesager. Det er i denne sammenhæng oplyst, at det hverken ved forhandlingerne om studielånsordningen eller ved de enkelte låns etablering fra pengeinstitutternes side var nævnt som en forudsætning, at studielånstageren i øvrigt skulle være kunde i pengeinstituttet. Fra statens side har det fra studielånsordningens start været gjort klart, at det er en forudsætning, at der ved fastsættelsen af renten tages hensyn såvel til formålet med lånet som til statens garanti.

Forbrugerombudsmanden har over for tilsynet givet udtryk for, at han finder de skete renteforhøjelser mindre stemmende med god markedsføringsskik.

Tilsynet finder det ikke stemmende med redelig forretningsskik og god bank- og sparekassepraksis, at pengeinstitutterne forhøjer studielånsrenten for de omhandlede lån i afviklingsperioden med henvisning til, at låntagerne ikke benytter pengeinstituttet som deres eneste forbindelse i bank- og sparekasseforretninger. De pågældende pengeinstitutter, Den danske Bankforening og Danmarks

[Industriministeren]

Sparekasseforening er tilskrevet i overensstemmelse hermed.

Tilsynet vil derimod ikke finde det stridende mod redelig forretningskik og god bank- og sparekassepraksis, hvis det ved lånets etablering indføres i låneaftalen, at det er en betingelse for ydelse af favørrente også i afviklingsperioden, at låntager er eller forbliver kunde, indtil lånet er afviklet.

Spm. nr. 745

Til *socialministeren* (13/5 82) af:

Sønderby (V):

»Vil ministeren ændre bistandsloven, afsnit VII, § 69, eller socialstyrelsens cirkulæreskrivelse af 15. marts 1982, således at der skabes mulighed for en mere fleksibel ordning for legestuer?«

Begrundelse

Som begrundelse skal jeg anføre, at socialstyrelsen har givet afslag på en dispensationsansøgning i Christiansfeld kommune, hvor man driver 6 private legestuer med 130 børn for en årlig kommunal udgift på 135.000 kr.

Med den stramning, man fra centralt hold viser over for kommunerne, må administrationen også af vor sociallovgivning gøres fleksibel. I ovennævnte tilfælde har et flertal i kommunalbestyrelsen anbefalet dispensationen.

Besvarelse (25/5 82):

Socialministeren (Bent Rold Andersen):

Det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, at socialstyrelsen skulle have givet afslag på en dispensationsansøgning fra Christiansfeld kommune, hvor der drives 6 private legestuer med kommunalt tilskud, idet kommunen ønskede at videreføre legestuerne i den nuværende form.

Det kan herom oplyses, at socialstyrelsen i et svar til Christiansfeld kommune af 29. marts 1982 har orienteret kommunen om en netop udsendt cirkulæreskrivelse (af 15. marts 1982) fra styrelsen med vejledende retningslinier for drift af legesteder m.v., der også omfatter foranstaltninger som de omhandlede legestuer i Christiansfeld. Styrelsen har i denne forbindelse peget på, at dagforanstaltninger, der modtager offentlige tilskud

til etablering og drift, skal oprettes og drives i henhold til bistandslovens § 69, og at der ikke er mulighed for at dispensere herfra.

Styrelsen har endelig anført, at byrådet vil kunne finde de ønskede oplysninger i den nævnte vejledende cirkulæreskrivelse, og at styrelsen gerne er til rådighed med yderligere oplysninger.

Socialministeriet skal hertil bemærke, at det ifølge bistandslovens § 69 påhviler kommunalbestyrelsen at sørge for, at der er det nødvendige antal pladser i daginstitutioner for børn og unge, herunder socialpædagogiske fritidsforanstaltninger.

Daginstitutionerne kan oprettes og drives af en eller flere kommuner eller som private institutioner, med hvilke kommunalbestyrelsen indgår overenskomst.

Daginstitutionerne omfatter traditionelt vuggestuer, børnehaver og fritidshjem, men også andre og nyere former for daginstitutioner falder ind under bestemmelsen i § 69, således også f.eks. legestuer og legesteder samt skolepasningsordninger.

Da bistandslovens regler om dagforanstaltninger er udtømmende, indebærer dette, at en kommune ikke af egne midler kan yde tilskud til en dagforanstaltning i kraft af den såkaldte kommunalfuldmagt.

De retningslinier, der er udarbejdet for institutioner under bistandsloven, giver imidlertid de enkelte kommuner en vid adgang til at indrette daginstitutionerne efter de lokale forhold. Specielt for legesteder/legestuer er der til kommunerne udsendt de foranømtalte vejledende retningslinier, som kommunerne vil kunne støtte sig til ved udformningen af de enkelte ordninger.

Socialministeriet skal på denne baggrund konkludere, at driften af de omhandlede legestuer vil kunne fortsættes under forudsætning af, at de indgår en driftsoverenskomst med kommunalbestyrelsen, og at overenskomsten i meget vidt omfang vil kunne afpasses efter lokale forhold og ønsker. Bistand og nærmere oplysninger herom vil kommunen kunne få i socialstyrelsen.

Spm. nr. 748

Til *socialministeren* (13/5 82) af:

Tinning (VS):

[Tinning]

»Vil ministeren meddele kommunerne, at de uddannelsessøgende har mulighed for at modtage bistandshjælp i sommerferien?«

Begrundelse

I et svar til folketingets uddannelsesudvalg den 7. september 1979 har justitsministeriet udtalt, at der ikke er noget til hinder for, at de uddannelsessøgende oppebærer kontanthjælp, når de sædvanlige betingelser herfor er opfyldt, herunder at Statens Uddannelsesstøtte ikke kan antages at dække de uddannelsessøgendes forsørgelse på helårsbasis.

Denne udtalelse fra justitsministeriet er afgivet efter vedtagelsen af lov nr. 218 af 23. maj 1979 om Statens Uddannelsesstøtte, i hvis bemærkninger bl.a. er anført, at med lovforslagets gennemførelse ophæves den tidligere adgang for uddannelsessøgende til at få kontanthjælp i sommerperioden i henhold til bilstandsloven.

Danmarks Statistik har undersøgt indkomstudviklingen for de 15-29-årige fra 1978 til 1980 og har bl.a. konstateret, at i 1980 stammede 71,5 pct. af de 15-29-åriges gennemsnitlige bruttoindkomst fra erhvervsarbejde, mens kun 19,3 pct. stammede fra stipendier og andre offentlige tilskud. De uddannelsessøgendes forsørgelse på helårsbasis er klart afhængig af muligheden for at få erhvervsarbejde i sommerferien – en mulighed, der for langt de fleste uddannelsessøgende bliver mindre og mindre for hver dag, der går.

Der er altså hverken tvivl om behovet for bilstandshjælp i sommerferien eller om de gældende regler: uddannelsessøgende har mulighed for at modtage kontanthjælp i sommerferien.

Af Berlingske Tidende fra d.d. fremgår imidlertid, at der er betydelig tvivl. Socialdirektør Fredé Toftkjær Jensen synes at mene, at der ikke kan blive tale om udbetaling af hjælp.

Der er derfor behov for en præcisering af reglerne såvel over for kommunerne som over for de uddannelsessøgende.

Besvarelse (25/5 82):

Socialministeren (Bent Rold Andersen):

Socialministeriet har i en kortere årrække for et år ad gangen udsendt cirkulæreskrivel-

ser om kontanthjælp til uddannelsessøgende, der i sommermånederne ikke havde mulighed for at få beskæftigelse. Baggrunden herfor var, at det over for socialministeriet var tilkendegivet, at den daværende støtteordning for uddannelsessøgende forudsatte, at de pågældende havde indtægter af erhvervsarbejde under uddannelsesinstitutionernes sommerferielukning.

Den seneste cirkulæreskrivelse, der vedrørte sommerferien 1980, blev udsendt den 7. maj 1980. I denne cirkulæreskrivelse henledte man opmærksomheden på, at der ikke for fremtiden kunne forventes udsendt lignende cirkulæreskrivelser, idet det ifølge bemærkningerne til lov nr. 218 af 23. maj 1979 om Statens Uddannelsesstøtte var forudsat, at den sommerferiehjælp, som arbejdsløse uddannelsessøgende havde haft mulighed for at få efter bilstandsloven, skulle bortfalde i forbindelse med den nye SU-ordnings ikrafttræden ved begyndelsen af uddannelsesåret 1980-81.

På dette grundlag har socialministeriet og kommunerne for 1981 og de følgende år budgetteret med, at der ikke kan ydes forbigående kontanthjælp til uddannelsessøgende i sommerferieperioden.

Der er ikke siden vedtagelsen af loven om Statens Uddannelsesstøtte sket ændringer i disse forudsætninger, hvorfor socialministeriet fortsat ikke ser sig i stand til at udsende nogen cirkulæreskrivelse til kommunerne om ydelse af forbigående kontanthjælp til de uddannelsessøgende i sommerferien.

Det tilføjes, at den udtalelse af 7. september 1979 fra justitsministeriet, som omtales i begrundelsen for spørgsmålet, vedrørte den tidligere SU-ordning, der – som allerede anført – var gældende til og med sommeren 1980.

Spm. nr. 752

Til *socialministeren* (14/5 82) af:

Tinning (VS):

»Kan ministeren bekræfte, at beslutningen om lukning af Persillegade børnehaven i Åbenrå kommune er foretaget på et klart ulovligt grundlag, at dette vil udløse en påtale fra socialstyrelsen, og at dette ikke vil få praktiske konsekvenser i forhold til den vedtagne lukning?«

[Tinning]

Begrundelse

Spørgsmålet er stillet i forlængelse af to tidligere spørgsmål til skriftlig besvarelse, nr. 657 og 659.

Af svarene på disse spørgsmål fremgår det klart, at Åbenrå kommune ikke har overholdt retningslinjerne for den årlige revision af udbygningsplanerne i forbindelse med udarbejdelsen af 1982-1987-planerne, at dette vil udløse en påtale fra socialstyrelsen, samt at »den af kommunalbestyrelsen senest vedtagne plan er gældende, jfr. styrelseslovens §§ 4, 5 og 12, indtil kommunalbestyrelsen vedtager en revideret plan« (af svaret på spørgsmål nr. 657).

I Åbenrå kommune er det udbygningsplanen for 1981-86, der er den senest vedtagne. Og her står der ikke en lyd om lukning af Persillegade børnehaven.

Og kommunalbestyrelsen har ikke vedtaget en revideret plan siden. Ikke desto mindre har flertallet besluttet at lukke børnehaven.

Det er et slag i ansigtet på de forældre, der har børn i børnehaven, på de mange ventelisteforældre og på de ansatte pædagoger. Og det hele foregår aldeles hen over hovedet på de børn, der er i institutionen, og de børn, der er på venteliste.

Spørgsmålet er, om ministeren finder, at det er tilfredsstillende for disse grupper, at forholdene blot påtales - og intet andet.

Besvarelse (25/5 82):

Socialministeren (Bent Rold Andersen):

Socialministeriet skal oplyse, at udbygningsplanerne på det sociale og sundhedsmæssige område er udtryk for den politik, der ønskes fulgt, såfremt forudsætningerne herfor ikke ændres. Kommunerne er således ikke bundet til automatisk at følge deres udbygningsplan.

Gennem udbygningsplanerne påser socialministeriet, at kommunernes pligt til at tilvejebringe social og sundhedsmæssig service kan anses for opfyldt, samt at de samfundsmæssige hensyn til forbrug af ressourcer i fornødent omfang er tilgodeset. Det forventes ikke, at nednormeringen af antallet af børnehavempladser i Åbenrå kommune vil give socialministeriet anledning til særlige bemærkninger i forbindelse med tilbage-

dingen på Åbenrå kommunes udbygningsplan, da kommunen fortsat vil have en højere dækning med dagforanstaltninger for børn end almindeligt for tilsvarende kommuner. Kommunalbestyrelsens manglende behandling af udbygningsplanen for 1982-87 vil imidlertid blive påtalt.

Der henvises i øvrigt til socialministeriets svar på spørgsmål nr. 657 og 659, hvor ovennævnte forhold er nærmere omtalt.

Spm. nr. 754

Til *undervisningsministeren* (14/5 82) af:

Bertel Haarder (V):

»Vil ministeren gøre plads for de mange velkvalificerede elever, der må afvises på højere handelseksamen, f.eks. på Vejle og Grindsted handelsskoler?«

Begrundelse

En eventuel afvisning af disse unge forekommer mindre hensigtsmæssig i betragtning af, at langt de fleste af de pågældende kan kræve sig optaget på gymnasiet (som er dyre-re), og i betragtning af, at både regeringen og den borgerligt-liberale opposition ser det som et mål at lede flere unge over mod uddannelser med bedre beskæftigelsesmuligheder.

Besvarelse (25/5 82):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Kursus til højere handelseksamen kan som bekendt påbegyndes enten som 2-årig uddannelse efter afsluttet EFG-basisuddannelse inden for handels- og kontorområdet eller som 1-årig uddannelse efter bestået studentereksamen.

Søgningen til kurserne til højere handelseksamen er forøget betydeligt de senere år. Således forelå der medio april 1978 4.500 ansøgninger om optagelse og medio april 1980 ca. 8.000 ansøgninger, medens der medio april 1982 foreligger ca. 16.000 ansøgninger fra elever, der af handelsskolerne skønnes egnede til optagelse.

Elever med gennemført højere handelseksamen finder typisk beskæftigelse primært i private virksomheder, i nogle tilfælde formentlig i pladser, der ellers ville være blevet tilbudt praktikpladssøgende.

[Undervisningsministeren]

De senere års tilgangsstigning medfører, at mere end 6.000 elever nu årligt afslutter en højere handelseksamen.

Det er på denne baggrund næppe muligt at skaffe plads til alle kvalificerede, men på trods af faren for dobbeltuddannelse undersøger jeg i øjeblikket muligheden for at fremskaffe flere uddannelsespladser på kurserne til højere handelseksamen end sidste år.

Spm. nr. 755

Til *undervisningsministeren* (14/5 82) af:

Chr. Christensen (KrF):

»Hvad agter ministeren at gøre for at forhindre, at godt 300 unge i Ringkøbing og Viborg amter ikke kan optages på handelsgymnasierne i amterne på grund af manglen- de bevillinger?«

Begrundelse

Selv om handelsgymnasierne i Ringkøbing og Viborg amter fylder de klasser, der starter til august 1982, op med 30 elever i hver klasse, kan omkring 300 unge i de to amter ikke optages på handelsgymnasierne, som de har ønsket, på grund af manglende bevillinger.

For disse 300 unge er alternativet til optagelse på handelsgymnasium arbejdsløshed.

Besvarelse (25/5 82):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Kursus til højere handelseksamen kan som bekendt påbegyndes enten som 2-årig uddannelse efter afsluttet EFG-basisuddannelse inden for handels- og kontorområdet eller som 1-årig uddannelse efter bestået studentereksamen.

Søgningen til kurserne til højere handelseksamen er forøget betydeligt de senere år. Således forelå der medio april 1978 4.500 ansøgninger om optagelse og medio april 1980 ca. 8.000 ansøgninger, medens der medio april 1982 foreligger ca. 16.000 ansøgninger fra elever, der af handelsskolerne skønnes egnede til optagelse.

Elever med gennemført højere handelseksamen finder typisk beskæftigelse primært i private virksomheder, i nogle tilfælde formentlig i pladser, der ellers ville være blevet tilbudt praktikpladssøgende.

De senere års tilgangsstigning medfører, at mere end 6.000 elever nu årligt afslutter en højere handelseksamen.

Det er på denne baggrund næppe hensigtsmæssigt at skaffe plads til alle kvalificerede, men på trods af faren for dobbeltuddannelse undersøger jeg i øjeblikket muligheden for at fremskaffe flere uddannelsespladser på kurserne til højere handelseksamen end sidste år, både på landsplan og i Ringkøbing og Viborg amter.

Spm. nr. 756

Til *socialministeren* (14/5 82) af:

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

»Hvad agter ministeren at foretage vedrørende de uddannelsessøgendes muligheder for at få bistandshjælp i sommerferien?«

Begrundelse

Der er endnu ikke sket ændringer i støtteordningen for de uddannelsessøgende, og sidste år nægtede mange kommuner at yde de studerende bistandshjælp i sommerferien. Der ønskes således en kommentar til undervisningsministerens svar på mit spørgsmål af 27. januar 1982 (nr. 126).

Besvarelse (26/5 82):

Socialministeren (Bent Rold Andersen):

Socialministeriet har i en kortere årrække for et år ad gangen udsendt cirkulæreskrivelser om kontanthjælp til uddannelsessøgende, der i sommermånederne ikke havde mulighed for at få beskæftigelse. Baggrunden herfor var, at det over for socialministeriet var tilkendegivet, at den daværende støtteordning for uddannelsessøgende forudsatte, at de pågældende havde indtægter af erhvervsarbejde under uddannelsesinstitutionernes sommerferielukning.

Den seneste cirkulæreskrivelse, der vedrørte sommerferien 1980, blev udsendt den 7. maj 1980. I denne cirkulæreskrivelse henledte man opmærksomheden på, at der ikke for fremtiden kunne forventes udsendt lignende cirkulæreskrivelser, idet det ifølge bemærkningerne til lov nr. 218 af 23. maj 1979 om Statens Uddannelsesstøtte var forudsat, at den sommerferiehjælp, som arbejdsløse uddannelsessøgende havde haft mulighed for at

[Socialministeren]

få efter bistandsloven, skulle bortfalde i forbindelse med den nye SU-ordnings ikrafttræden ved begyndelsen af uddannelsesåret 1980-81.

På dette grundlag har socialministeriet og kommunerne for 1981 og de følgende år budgetteret med, at der ikke kan ydes forbigående kontanthjælp til uddannelsessøgende i sommerferieperioden.

Der er ikke siden vedtagelsen af loven om Statens Uddannelsesstøtte sket ændringer i disse forudsætninger, hvorfor socialministeriet fortsat ikke ser sig i stand til at udsende nogen cirkulæreskrivelse til kommunerne om ydelse af forbigående kontanthjælp til de uddannelsessøgende i sommerferien.

Spm. nr. 758

Til *undervisningsministeren* (14/5 82) af:

Mimi Stilling Jakobsen (CD):

»Vil ministeren tage initiativ til en lovændring, således at undervisningsudsendelser produceret af og udsendt i Danmarks Radio for undervisningsministeriet bliver underkastet radiolovens regler for radiatorådets tilsyns- pligt?«

Begrundelse

Centrum-demokraterne har i folketingsårene 1979-80 og 1980-81 alene og i februar 1981 sammen med en række andre partier foreslået, at programansvaret for undervisningsudsendelserne i Danmarks Radio flyttes fra undervisningsministeriet til radiatorådet.

Ved behandlingen af de enkelte forslag har såvel undervisningsministeren som kulturministeren ønsket at afvente det af undervisningsministeren i 1980 nedsatte udvalg om landscentralen for undervisningsmidlers syn på spørgsmålet.

I betænkning nr. 947 af 1982 konkluderer udvalget, at »den nuværende ordning, hvorefter undervisningsministeriet har ansvaret for undervisningsafdelingens programmer, bør opgives«, og et stort flertal i udvalget foreslår, at »ansvaret for udsendelser, som ætserendes af undervisningsafdelingen, overgår til radiatorådet« (betænkningens side 129).

Da ministeren tidligere ved disse lovforslags behandling har henvist til udvalget, og da dette nu således giver forslagsstillerne

medhold, finder spørgeren det rimeligt, at undervisningsministeren tager initiativ til at gennemføre den pågældende lovændring straks.

Besvarelse (25/5 82):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Spørgsmålet om, hvem der skal bære ansvaret for udsendelser i Danmarks Radios undervisningsafdeling, har – som nævnt i begrundelsen – tidligere været rejst, og der er ved disse lejligheder henvist til, at spørgsmålet må afvente en betænkning fra det af mig i februar 1980 nedsatte udvalg om landscentralen for undervisningsmidler.

Som ligeledes anført i spørgsmålets begrundelse har udvalget nu afgivet betænkning, og her har et flertal foreslået, at ansvaret for æterudsendelse af undervisningsafdelingens programmer overgår fra undervisningsministeriet til radiatorådet.

Udvalgets betænkning vedrører imidlertid foruden dette spørgsmål også en række andre forslag, som der skal tages stilling til. Desuden er det en forudsætning, at visse ophavsretlige spørgsmål kan løses, for at en nyordning kan gennemføres.

Efter at udvalgsbetænkningen nu er offentliggjort, vil der blive foretaget høringer af de organisationer m.fl., som har samarbejde med landscentralen, således at alle interesserede får lejlighed til at udtale sig, inden der tages endelig stilling til udvalgets betænkning.

På dette grundlag vil jeg overveje fremsættelsen af lovforslag i løbet af 1982-83.

Spm. nr. 759

Til *undervisningsministeren* (14/5 82) af:

Karen Højte Jensen (KF):

»Hvad agter ministeren at gøre for at få det offentlige til at opfylde sin del af aftalen om fremskaffelse af lære- og praktikpladser til unge?«

Begrundelse

I en aftale fra efteråret 1981 lovede stat, amter og kommuner at fremskaffe 6.400 nye lære- og praktikpladser, hvor de seneste tal fra Danmarks Statistik nu viser, at der reelt kun er skaffet 4.600.

[Karen Højte Jensen]

Da såvel undervisningsministeren som arbejdsministeren fra folketingets talerstol har forsikret, at det offentlige havde opfyldt sin del af aftalen, må de fremkomne tal give anledning til stærk forundring, hvorfor ministerens kommentar hertil udbedes.

Besvarelse (25/5 82):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Aftalen vedrørende fremskaffelse af uddannelsespladser i den offentlige sektor i 1981 omfattede i alt 6.400 lære- og praktikpladser.

Som led i aftalen har de enkelte aftaleparter tilvejebragt det fornødne materiale inden for hver sit område til belysning af effekten af indsatsen i den offentlige sektor i 1981.

Det fremgår heraf, at den offentlige aftale under ét – med mindre forskydninger mellem aftaleparterne – er blevet opfyldt.

Danmarks Statistik har som led i udarbejdelse af en ny type statistik registreret, at der i alt er oprettet 4.626 lære- og praktikpladser i den offentlige sektor i 1981.

Forskellen skyldes bl.a., at opgørelserne fra aftaleparterne bygger på direkte tilbagemeldinger fra de involverede myndigheder, medens Danmarks Statistiks opgørelse bygger på elevernes tilmelding til undervisning på handelsskoler og tekniske skoler.

Uddannelsespladserne er i mange tilfælde blevet oprettet så sent, at de først bliver registreret i 1982. Det gælder ikke mindst inden for statens område.

Dette skal ses i sammenhæng med, at staten har haft vanskeligheder med at få godkendt statsvirksomheder, især DSB og P&T, som uddannelsessteder inden for HK-området.

Dertil kommer, at der i et vist mindre omfang er blevet oprettet pladser inden for eksamensuddannelserne (laborant, teknisk tegner, teknisk assistent) til opfyldelse af aftalen. Disse uddannelser indgår ikke i Danmarks Statistiks opgørelser.

Danmarks Statistik vil i forbindelse med offentliggørelsen af den samlede opgørelse for 1981 redegøre for beregningsmetoderne og afgrænsningen af uddannelserne i sit materiale.

Spm. nr. 761

Til *socialministeren* (14/5 82) af:

Halvgaard (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvorvidt man vedrørende behandling af narkomaner har kendskab til de resultater, som institutionen Narkonon har opnået i Sverige, og vil ministeren i bekræftende fald tage initiativ til, at denne metode forsøges anvendt her i Danmark?«

Begrundelse

Ifølge en artikel i Berlingske Tidende den 16. september 1981 har læge Peter Ege indgående analyseret hidtil opnåede resultater og påvist, at de eksisterende behandlingsmetoder ikke er tilstrækkelige.

Besvarelse (25/5 82):

Socialministeren (Bent Rold Andersen):

Narkonon er et narkobehandlingsprogram, der baserer sig på principper udviklet af Scientology-bevægelsens grundlægger, L. R. Hubbard.

Socialministeriet har kun kendskab til behandlingsresultater i Sverige, som Narkonon selv har angivet, og der foreligger ikke uvildige undersøgelser, som kan dokumentere disse resultater.

Socialministeriet har ikke grundlag for at tage stilling til Narkonons behandlingsmetoder og finder på grundlag af svenske erfaringer ikke anledning til at tage initiativ til, at denne metode forsøges anvendt i Danmark.

Spm. nr. 762

Til *ministeren for Grønland* (17/5 82) af:

Steenholdt (Grønl.):

»Kan ministeren oplyse, hvorvidt der i pjecen »EF-medlemskabets konsekvenser for det grønlandske erhverv«, som Europa-Parlamentets afdeling for forskning og dokumentation udgav i januar 1982, forekommer konkrete, objektive fejl?«

Begrundelse

Siden udgivelsen af denne pjece har EF-modstanderne med Europa-Parlamentsmedlem Finn Lyng i spidsen påstået, at der forekommer 20 konkrete fejl og mangler i dens indhold. EF-modstandernes blad, Anisa, som udkom den 29. januar 1982, påstår oven i

[Steenholdt]

købet, at der forekommer 35 fejl i den omhandlede pjece. Bladet kommer dog ikke med rettelser, men svar til de påståede fejl.

Senest har Atuagagdliutit/Grønlandsposten i nr. 18 af 5. maj 1982 med Finn Lynges som kilde og med mistænkeliggørende angivelse af navngivne personer gentaget, at der forekommer 20 konkrete fejl og mangler i pjecens indhold.

Jeg finder det derfor meget påkrævet, at sagkyndige i ministeriet for Grønland bedømmer pjecen og fremkommer med oplysninger om, hvorvidt der i pjecen findes konkrete fejl.

Besvarelse (27/5 82):

Ministeren for Grønland (Tove Lindbo Larsen):

Ministeriet for Grønland er bekendt med såvel pjecen som de kommentarer, den gav anledning til i Grønlandsposten og Anisa (EF-modstandernes avis). Jeg finder ikke, at der i pjecens indhold er forhold, der kan karakteriseres som direkte fejl fra en objektiv betragtning, hvorimod pjecen indeholder fortolkninger og vurderinger, bl. a. af den fremtidige udvikling, som man kan være enig eller uenig i.

Jeg finder imidlertid ikke, at det tilkommer mig at foretage en egentlig bedømmelse af en udgivelse, der er fremkommet fra Europa-Parlamentet.

Spm. nr. 763

Til *undervisningsministeren* (18/5 82) af:

Stetter (KF):

»Vil ministeren lade foretage en uvildig vurdering af den samfundsvidenskabelige undervisning og af bedømmelsen af de studerendes projekter på AUC?«

Begrundelse

Berlingske Tidende bragte den 17. maj en artikel af Monitor om forholdene på Ålborg universitetscenter.

Den anonyme skribent behandler specielt den samfundsvidenskabelige undervisning og evalueringsform og finder, at de kan tjene som illustration af forskelle i kvalitetsniveauer på kandidateksaminer fra de traditionelle universiteter og fra AUC.

Den konservative folketingsgruppe stemte i juni 1974 for lovforslaget om Ålborg universitetscenter under forudsætning af, at den faglige standard i undervisningen var sikret. På baggrund af den fremførte kritik foreslår jeg at få afprøvet, om denne forudsætning er opfyldt.

Besvarelse (26/5 82):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Ved alle Ålborg universitetscenters uddannelser bedømmes de væsentlige prøver og eksaminer med deltagelse af censorer beskikket af undervisningsministeriet som offentlighedens garanti for, at uddannelserne gennemføres i overensstemmelse med de gældende regler. De beskikkede censorer er tillige inddraget ved udarbejdelsen af de supplerende og uddybende bestemmelser, der inden for uddannelsesbekendtgørelsernes rammer i form af studieordninger udarbejdes af centeret. Censorformandskaberne skal således høres, inden en studieordning eller en væsentlig ændring af en studieordning vedtages.

Der foregår således en uvildig bedømmelse både af indholdet af uddannelserne og af kandidaternes præstationer, som efter min opfattelse er fuldt tilstrækkelig, og jeg har derfor ikke planer om herudover at iværksætte yderligere vurderinger.

Spm. nr. 764

Til *undervisningsministeren* (18/5 82) af:

Bertel Haarder (V):

»Vil ministeren ændre den praksis, hvorefter en lærer med oplagte kvalifikationer, herunder to seminarielinjefag og mange års undervisningserfaring i folkeskolen o.m.a., ikke kan anerkendes på linje med seminarieuddannede, medmindre vedkommende har en udenlandsk lærereksamen?«

Begrundelse

Det drejer sig om en lærervikar ved Gentofte skolevæsen, som ud fra enhver tænkelig synsvinkel har bedre kvalifikationer end en ung seminarieuddannet kollega. Hun har taget seminarielinjefag i både dansk og tysk. Hun har taget kursus på lærerhøjskolen i tysk fagdidaktik. Hun har ti års undervisningserfaring i den danske folkeskole. Hun

[Bertel Haarder]

har tidligere undervist i tre år på en tysk stewardesseskole. At hun ikke fik tysk lærer-eksamen i sin tid, skyldes tvangsforflyttelse til KZ-lejr.

Kommunen anbefaler, at hun anerkendes på lige fod med kollegerne, således at hun ikke automatisk skal vige pladsen for den første den bedste seminarieuddannede.

Ministeriets afslag er menneskeligt uanstændigt. Det kan ikke begrundes med noget som helst sagligt hensyn. Jeg vil derfor indtrængende opfordre ministeren til at tage denne sag i sin egen hånd og knæsatte en ny og mere human praksis.

Besvarelse (26/5 82):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Af begrundelsen fremgår, at spørgsmålet tager sit udgangspunkt i en konkret sag, hvor en ansøger har fået afslag på at få sidestillet sin uddannelse med uddannelsen til lærer i folkeskolen.

Den pågældende, der på grund af 2. verdenskrig måtte afbryde sin gymnasieuddannelse i 3. g i Tyskland, har siden 1971 været tilknyttet Gentofte kommunale skolevæsen som vikar og har som enkeltkursusstuderende bestået linjefagseksamen i fagene tysk og dansk ved et seminarium.

Ifølge folkeskolelovens § 27, stk. 1, 2. pkt., kan undervisningsministeren i særlige tilfælde fravige kravet om en gennemført seminarieuddannelse som betingelse for at blive ansat som lærer i folkeskolen.

Efter ministeriets praksis kan undervisningserfaring kombineret med gennemførelsen af 2 linjefag ikke begrunde fravigelse af dette krav.

Fra 1975 er det blevet muligt at gennemføre linjefagsuddannelse som enkeltkursusstuderende ved et seminarium. Denne ordning har medført, at 150-200 personer årligt har aflagt prøve i et eller to linjefag, og i hvert fald en del af disse opfylder de samme betingelser som i det af spørgeren nævnte tilfælde.

En ændring af praksis ville derfor have vidtrækkende konsekvenser, og det er i undervisningsministeriets cirkulære af 20. september 1978 om enkeltkursusordningen ved lærerseminarierne udtrykkeligt anført, at det bør tilkendegives de studerende, at de aflagte prøver ikke i sig selv giver adgang til at søge ansættelse i folkeskolen.

Under hensyn hertil og under hensyn til beskæftigelsessituationen for seminarieuddannede finder jeg ikke på nuværende tidspunkt tilstrækkeligt grundlag for at ændre praksis som af spørgeren foreslået.

For god ordens skyld tilføjes, at lærere med udenlandsk lærereksamen ikke umiddelbart ligestilles med lærere med dansk lærereksamen, idet der efter ansøgning i hvert enkelt tilfælde tages stilling til, i hvilket omfang den pågældende skal aflægge supplerende prøve, og prøven omfatter mere end 2 linjefag.

Spm. nr. 765

Til *miljøministeren* (18/5 82) af:

Ingerlise Koefoed (SF):

»Vil ministeren give en oversigt over, hvor mange af statens fredede og bevaringsværdige bygninger der har behov for reparation, vedligeholdelse eller evt. restaurering, samt hvor meget af dette arbejde man ville kunne påbegynde i 1982 og 1983, og hvor meget man derved ville belaste statsbudgettet i 1982 og 1983, samt hvor mange mennesker man ville kunne beskæftige ved arbejdet i samme periode?«

Besvarelse (27/5 82):

Miljøministeren (Erik Holst):

Der anvendes i dag betydelige beløb af statslige myndigheder til istandsættelse af statsjede fredede og andre bevaringsværdige bygninger. Vedligeholdelsen beslutes og betales af de enkelte myndigheder inden for hver deres bevillinger.

Der findes ikke en samlet oversigt over disse bygninger, ligesom der ikke findes en samlet opgørelse over behovet for restaurering og istandsættelse og de omkostninger, der er forbundet hermed.

Fredningsstyrelsen har på baggrund af de hidtidige erfaringer med istandsættelse af sådanne bygninger oplyst, at beskæftigelsesvirkningerne af sådanne arbejder anslås til 5 mandår pr. anvendt million kroner.

Jeg kan supplerende oplyse, at der på miljøministeriets bevillinger årligt er afsat ca. 15 mill. kr. som støtte til istandsættelse af privatejede fredede bygninger m.v.

Der er endvidere siden 1975 blevet ydet i alt ca. 90 mill. kr. som støtte til istandsættel-

[Miljøministeren]

sesarbejder på fredede bygninger i kommunalt og privat eje som led i regeringens beskæftigelsesinitiativer.

Endelig kan jeg tilføje, at fredningsstyrelsen for de ikke-statsejede fredede bygningers vedkommende i dag har projekter til istandsættelses- og restaureringsopgaver for ca. 100 mill. kr.

Spm. nr. 769

Til *ministeren for offentlige arbejder* (19/5 82) af:

Flemming Jensen (KF):

»Hvornår forventes overvejelserne mellem ministeren for kulturelle anliggender og ministeren for offentlige arbejder vedrørende ophævelsen af begrænsningerne for fællesantenneanlægs geografiske udstrækning tilendebragt?«

Begrundelse

I sit svar til mig på spørgsmål nr. 147 af 1. februar 1982 har ministeren for offentlige arbejder oplyst, at også han finder, at den begrænsning, der er for antenneanlæg, som overskrider kommunegrænser, kan forekomme mindre rimelig, og at ministeren vil tage spørgsmålet op med ministeren for kulturelle anliggender.

Baggrunden for spørgsmålet var de planer, man har om et fælles anlæg i Ishøj, Vallensbæk og Glostrup kommune og muligvis også i Høje-Tåstrup kommune. Imidlertid er problemet aktuelt også andre steder i landet. Derfor må det være rimeligt, at de ventende snart får et svar og helst et positivt svar, så de kan føre deres planer ud i livet til gavn for områdets beboere og således, at investeringerne kan udnyttes bedre, end det allerede er tilfældet.

Besvarelse (28/5 82):

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

Ministeren for kulturelle anliggender har fundet det rigtigst, at spørgsmålet om at ændre reglen om fællesantenneanlægs begrænsning – af hensyn til den mediepolitiske grundelse for bestemmelsen – forelægges for mediekommissionen. Dette er sket ved notat af 30. marts 1982, og efter folketingets be-

handling den 5. maj af venstres forslag til folketingsbeslutning om nordisk kabel-TV har kulturministeren rettet en forespørgsel til statsministeriet om den tidsramme, kommissionen opererer med i dette spørgsmål. Der foreligger endnu ikke oplysninger om mediekommissionens behandling af spørgsmålet.

Spm. nr. 771

Til *ministeren for skatter og afgifter* (19/5 82) af:

Mette Madsen (V):

»Vil ministeren enten ændre momslovens § 3, stk. 5, således at også billedtekstilkunst momsfritages, eller sikre en sådan momsfritagelse ved at overflytte billedtekstilkunst fra toldtariffens pos. 62.02 til pos. 99.01-03?«

Begrundelse

De danske merværdiafgiftsregler er indrettet således, at danske kunstnere er fritaget for moms ved salg af egne produkter. Dette gælder dog ikke kunstnere, der væver billedtæpper.

Problemet er opstået, fordi billedtekstilkunst henføres til toldtariffens position 62.02, mens så godt som al anden kunst henføres til toldtariffens positioner 99.01-03. Og momsloven fritager kun tariffene 99.01-03 for moms. Denne ganske urimelige behandling af kunstnere, der væver billedtæpper, må bringes til ophør.

Når det ikke er sket hidtil, har det bl.a. sammenhæng med, at det vil være i modstrid med EFs momsdirektiver. Men det er også ifølge ministerens egne oplysninger i modstrid med det 6. momsdirektiv, når man fritager kunst henhørende under toldtariffens pos. 99.01-03.

Besvarelse (28/5 82):

Ministeren for skatter og afgifter (Lykketoft):

Siden merværdiafgiftens indførelse i 1967 har kunstneres salg af egne værker under toldtariffens pos. 99.01-03 (malerier, stik og skulpturer) været fritaget for moms.

Spørgsmålet om momsfritagelse for billedtekstiler blev rejst i en henvendelse til det folketingsudvalg, der i 1978 behandlede forslaget om ændring af momsloven som følge af EFs 6. momsdirektiv. En sådan fritagelse

[Ministeren for skatter og afgifter]

blev dog ikke gennemført, da den ville være i strid med direktivet.

Momsfritagelse for kunstneres salg af egne kunstværker (hørende under tariffens pos. 99.01-99.03) er ikke indeholdt i 6. momsdirektiv. Når man her i landet har fundet det forsvarligt fortsat at opretholde denne afgiftsfritagelse, skyldes det, at der i forslaget til et 7. momsdirektiv om en fælles momsordning for bl.a. kunstgenstande netop er foreslået en bestemmelse med samme indhold. Det betyder imidlertid ikke, at vi ensidigt kan ændre momsloven og udvide den hidtil gældende afgiftsfrihed på området.

Med hensyn til forslaget om at fritage kunstneres salg af billedtekstiler for moms ved at overflytte billedtekstilkunst fra toldtariffens pos. 62.02 til pos. 99.01-03 kan jeg oplyse, at den endelige administrative afgørelse af en vares tarifiering ikke henhører under ministeriet for skatter og afgifter, men ifølge toldloven er tillagt det særlige toldankenævnet.

Toldankenævnet har i 1974 truffet afgørelse om, at billedtæpper skulle henføres under toldtariffens pos. 62.02. Den af EF anvendte toldtarif er baseret på toldsamarbejdsrådets tarifnomenklatur. Da teksten til tariffens positioner og de forklarende bemærkninger her til (som toldankenævnets afgørelse er baseret på) således er fastsat ved en international aftale og endvidere er optaget i en EF-forordning, kan vi ikke i Danmark frit henføre billedtæpper under pos. 99.01-99.03.

Spm. nr. 772

Til *arbejdsministeren* (19/5 82) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Kan det være korrekt, at et ægtepar, der ejer et anpartsselskab og begge er A-skatteydere, ikke begge kan have fuldt medlemskab af Arbejdsledigheds-kassen for Selvstændige Erhvervsdrivende?«

Begrundelse

Det er blevet oplyst, at ASE har nægtet at optage en gift kvinde som fuldt medlem og har henvist hende til at blive registreret som medhjælpende hustru, skønt hun har haft en indkomst på 150.000 kr. og betalt A-skat af den. På denne baggrund spørges, om det er

en korrekt afgørelse, der er blevet truffet af arbejdsledigheds-kassen.

Besvarelse (26/5 82):

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Arbejdsministeriet har indhentet en udtalelse i arbejdsdirektoratet, der har oplyst, at ægtefæller, der sammen deltager i driften af deres fælles virksomhed i form af et anpartsselskab, i relation til reglerne i arbejdsledighedsloven sidestilles med ægtefæller, der udøver selvstændig virksomhed i form af enkeltmandsvirksomhed. Kun den ene af ægtefællerne kan derfor optages som indehaver, medens den anden optages som medhjælpende ægtefælle.

Arbejdsdirektoratet har i denne forbindelse henvist til, at indførelsen af adgangen til at forsikre sig mod arbejdsledighed efter samme principper som lønmodtagere bygger på en forudsætning om, at ægtefæller, der i fællesskab driver selvstændig virksomhed, optages i arbejdsledigheds-kassen med status som henholdsvis indehaver og medhjælpende ægtefælle.

Denne forudsætning har givet sig udslag i forskellige kontingent- og dagpengesatser for ægtefællerne og i, at der ved beregning af dagpenge til en medhjælpende ægtefælle højst kan anvendes det beløb, der er fastsat i kildeskattelovens § 37a som maksimal indtjening i skattemæssig henseende.

Spm. nr. 774

Til *ministeren for offentlige arbejder* (19/5 82) af:

Inge Krogh (KrF):

»Vil ministeren fjerne begrænsningerne for benyttelse af de såkaldte 65-billetter?«

Begrundelse

DSB-passagerer, der benytter 65-billetter, kan ikke rejse mellem fredag kl. 14.00 og lørdag kl. 14.00 og heller ikke visse dage i forbindelse med påske og jul. Da det oftest er i forbindelse med weekender og højtider, at pensionister besøger familie og venner, virker denne begrænsning urimelig, og den er heller ikke i overensstemmelse med lignende rabatordninger i visse andre lande.

Besvarelse (28/5 82):

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

DSBs 65-billetordning er ud over at være en social ordning også en forretningsmæssig foranstaltning, som har til formål at opnå en bedre udnyttelse af kapaciteten i mindre trafikstærke perioder.

Den store rabat på 50 pct. gives derfor kun på betingelse af, at 65-billetterne *ikke* benyttes i de perioder, hvor DSB har særlig mange passagerer, nemlig fra fredag kl. 14.00 til lørdag kl. 14.00 og søndag fra kl. 14.00 til kl. 24.00 samt omkring jul og påske.

En udvidelse af gyldighedstiden i lighed med, hvad der er tilfældet i Norge og Sverige, vil medføre alvorlige kapacitetsproblemer.

På denne baggrund finder jeg det rigtigt, at den nuværende gyldighedstid for 65-billetter bibeholdes uændret.

Spm. nr. 788

Til *arbejdsministeren* (26/5 82) af:

Ellemann-Jensen (V):

»Ministeren bedes give sin kommentar til oplysningerne i tidsskriftet *Management* om, at Arbejdernes Landsbank modtager et skjult offentligt tilskud i forbindelse med forrentningen af dagpengemidler.«

Besvarelse (28/5 82):

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Der henvises til min besvarelse af 13. april 1982 af spørgsmål nr. 526 stillet af Svend Heiselberg (V) (se foran sp. 5777).

Jeg er ikke enig i de opstillede teorier om bankernes eventuelle gevinster ved en overlikviditet i forbindelse med udbetaling af forskud til arbejdsløshedskasserne.

Jeg kan således oplyse, at de udbetalte forskudsbeløb ikke henstår i pengeinstitutterne i en periode som anført i artiklen. Sædvanligvis udbetales forskud – især til de største kasser – først umiddelbart før kasserne selv anviser disse forskud til udbetaling til medlemmerne.

Endelig skal jeg med hensyn til arbejdet mellem arbejdsdirektoratet og rigsrevisionen om at finde alternative former for anvisning af forskudsbeløb oplyse, at jeg har bedt om,

at dette arbejde fremskyndes mest muligt. Arbejdet forventes i øvrigt at resultere i et system, der medfører, at renteproblematikken undgås.

Bortfaldet spørgsmål:

Fjerde næstformand (Arentoft):

Det er meddelt mig, at spørgsmål nr. 766, der var stillet af Riishøj (SF) til undervisningsministeren, den 25. maj 1982 er taget tilbage af spørgeren. Spørgsmålet, der dermed er bortfaldet, var sålydende:

Spm. nr. 766

Til *undervisningsministeren* (18/5 82) af:

Riishøj (SF):

»Hvilke oplysninger kan ministeren give angående de beskæftigelsesmæssige konsekvenser af nedskæringerne på universiteterne fra september 1982, herunder omfanget af afskedigelser, fordeling geografisk og på fakulteter samt stillingskategorier, og efter hvilke kriterier (anciennitet eller andet) finder ministeren afskedigelserne skal ske?«

Begrundelse

Spørgsmålet om afskedigelser på landets universiteter fra efteråret 1982 har været meget omtalt og omdiskuteret. Det har været svært for folketinget, universiteternes ansatte og befolkningen i øvrigt at danne sig et overblik over, hvilke konsekvenser nedskæringerne på universitetsområdet vil få. Formålet med spørgsmålet er at få klarhed over, hvilket omfang afskedigelserne vil få, og om ministeren vil tage initiativ til at forebygge en yderligere forværring af beskæftigelsen for magistre, gerne i samarbejde med de faglige foreninger inden for universitetsverdenen.

Man vendte herefter tilbage til dagsordenens punkt 4, der var:

4) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdstilbud til ledige.

(Lovforslag nr. L 173. Fremsat 31/3 82. Første behandling 15/4 82. Betænkning 28/5 82).